

PANEL

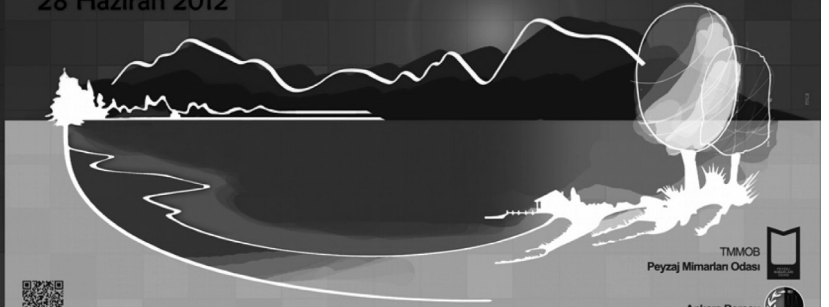
Biyolojik Çeşitlilik ve Tabiatın Korunmasında Peyzaj Boyutu

28 Haziran 2012

Saat 13:00 - 17:00
Yer Ankara Barosu Eğitim Merkezi
İhlamur Sokak No:1 Kızılay/ANKARA

A Konur 2 sokak No:34/8 Kızılay/ANKARA T (0312) 418 62 50 F (0312) 419 64 27 M peyzaj@peyzajmimoda.org.tr W peyzajmimoda.org.tr

TMMOB
Peyzaj Mimarları Odası

Ankara Barosu

DÜZENLEYEN

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası & Ankara Barosu

Panel /Biyolojik Çeşitlilik ve Tabiatın Korunmasında Peyzaj

*Bu kitap TMMOB Peyzaj Mimarları Odası ve Ankara Barosu tarafından 28 Haziran 2012 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen **Biyolojik Çeşitlilik ve Tabiatın Korunmasında Peyzaj** konulu panelin deşifre metinlerini içermektedir.*

Yayınlayan : TMMOB Peyzaj Mimarları Odası
Peyzaj Mimarları Odası Yayınları 2012/2

Editör : Mustafa ARTAR

İletişim : TMMOB PEYZAJ MİMARLARI ODASI
Konur 2 sokak No:34/8 Kızılay/ANKARA

Telefon : 0.312. 418 15 06

Belgegeçer : 0.312. 419 64 27

Uluslararası Ağ Adresi : <http://www.peyzajmimoda.org.tr>
peyzaj@peyzajmimoda.org.tr

ISBN : 978-605-01-0412-7

Baskı : Odak Ofset Matbaacılık
GMK Bulv. No: 32/C Demirtepe / Ankara
Tel: 0312 230 02 49
Faks: 0312 229 34 33
info@odakofset.com

© Kitabın içerdiği bilgilerden panelistlerin kendileri sorumludur. Her hakkı saklıdır.
TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Yayınları, Ankara

"Panel /Biyolojik Çeşitlilik ve Tabiatın Korunmasında Peyzaj"
28 Haziran 2012
Ankara Barosu Eğitim Merkezi / ANKARA

İÇİNDEKİLER

Amaç-Kapsam ve Program	V
Açılış Konuşmaları	VII
Çerçeve Sunuş	11
Sunuşlar	19
Tartışmalar	39
EKLER	59

Amaç-Kapsam ve Program

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası "BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK VE TABİATIN KORUNMASINDA PEYZAJ BOYUTU" paneli ile gündemdeki TBMM'de 5 Haziran 2012 tarihinde TBMM Esas Komisyonu Çevre Komisyonunda onaylanarak tali komisyonların görüşleri beklenen Tabiat ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Taslağını masaya yatırmayı hedeflemiştir.

Ülkemiz peyzaj alanlarının değişim ve dönüşüm süreçlerini de belirleyecek olan Yasa, Odamız ve Ankara Barosu Başkanlığı ile ortaklaşa düzenlenen Panel ile değerlendirilmiş ve yasanın uygulama olanakları üzerine panelistlerin görüşleri kamuoyu ile paylaşılmıştır.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası
10. Dönem Yönetim Kurulu

BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK VE TABİATIN KORUNMASINDA PEYZAJ BOYUTU PANELİ PROGRAM

- 13.00 Açılış
- 13.00 - 13.15 - Metin FEYZİOĞLU, Ankara Barosu Başkanı
- 13.15 - 13.30 - Ozan YILMAZ, TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Genel Başkanı
- 13.30 - 13.45 - Yar. Doç. Dr. Mustafa ARTAR, 2. Başkan ve Panel Yöneticisi / Çerçeve Sunuş
- 13.45 - 14.15 - Prof.Dr. K. Tuluhan YILMAZ, Çukurova Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı
** Mekansal Planlama Sürecinde Doğal ve Kültürel Peyzajların Biyo-çeşitliliğin Korunması*
- 14.15 - 14.45 - Prof. Dr. Veli ORTAÇEŞME, Akdeniz Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı
** Korumada Peyzaj Boyutuna İlişkin Uluslararası Yaklaşımlar*
- 14.45 - 15.15 - Redife KOLÇAK, TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Genel Sekreteri
** Kentsel Alanlarda Biyolojik Çeşitlilik ve Tabiatın Korunmasına Peyzaj Çerçevesinden Bir Bakış: AOÇ Örneği*
- 15.15-16.15 FORUM

Tarih : 28 Haziran 2012
Saat : 13.00
Yer : Ankara Barosu Eğitim Merkezi
İhlamur Sok. No: 1Kızılay / ANKARA

DÜZENLEYEN: TMMOB Peyzaj Mimarları Odası & Ankara Barosu

AÇILIŞ KONUŞMALARI

OZAN YILMAZ

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Başkanı

Çevre Şehircilik, Orman Su İşleri, Kültür ve Turizm Bakanlığının değerli yetkilileri, değerli akademisyenlerimiz, meslek odamızın değerli yöneticileri ve değerli konuklar; hepinizi Peyzaj Mimarları Odası 10. dönem yönetim kurulu adına saygıyla selamlıyorum, hoş geldiniz.

Doğal kültürel varlıkların korunması ve kullanıma açılması çalışmalarında fiziki plan üretim süreçlerinde ihtisaslaşmış bir bilim dalı olan peyzaj mimarlığı camiası olarak bugün, Tabiat ve Biyoçeşitliliğin Korunması Yasa Tasarısıyla ilgili olarak, söz konusu ülkemizin varlık değerlerinin korunmasına yönelik uygulama olanaklarının araştırılması, gündem ve sistematığının belirlenmesi amaçlı, değerli panelistlerimizin açacağı yolu izlemek, değerlendirmek ve kamuoyuyla paylaşmak üzere bir aradayız.

Bu birlikteliğimizi bizlere verdiği destek ve katkılardan dolayı öncelikle Ankara Barosu Başkanlığına teşekkürlerimi iletiyor, panelimize katılarak bilimin ışığında yürümemize olanak sağlamak üzere bizlere emek üreten değerli panelistlerimize saygılarımı sunuyorum. Hepinizin bildiği gibi, doğa ve biyoçeşitliliğin korunması yasa tasarısı, 2006 yılında gündeme gelmiş, tartışmalı bir süreçle değişerek ve dönüşerek bugüne kadar taşınmıştır.

Odamız söz konusu çalışmaların başladığı ilk günden itibaren Mecliste gerçekleştirilmiş tüm komisyon çalışmalarına dahil olmuş ve en son 31 Mayıs 2012 tarihinde tekrar gündeme gelen ve 5 Haziran tarihinde Meclisin esas komisyonu olan Çevre Komisyonundan onaylanarak geçen yasa taslağı çalışmalarını düzenli olarak takip etmiştir. Aynı zamanda 2010 yılında yayımlanmış olan bir yayın ile de görüşlerimizi kamuoyuyla paylaşmış bulunmaktayız.

Yasa yapıcılarının tasarının genel gerekçesinde, taraf olduğumuz birçok uluslararası sözleşmeden kaynaklanan taahhütlerin yerine getirilmesinin yanı sıra, Avrupa Birliği katılım sürecinde, Avrupa Birliği müktesebatına uygunluk sağlanması bakımından, karasal, sucul ve deniz ekosistemleriyle, yabancı hayvan ve bitki türleriyle, bunların yaşama ortamlarının ve türler içerisindeki genetik çeşitliliğinin korunması, devamlılığını sağlayacağı idari, teknik ve hukuki düzenlemelerle ilgili tedbirlerin alınması bakımından, biyolojik çeşitliliğin ve doğal kaynakların korunması konusunda güncel ve ülkemiz şartlarına uygun bir düzenlemenin yapılması gerekmektedir şeklinde tariflenmiştir.

Peyzaj mimarlığı disiplini başta olmak üzere, ilgili tüm meslek erbapları tarafından da koruma statü değişikliklerinin yeniden değerlendirilmesi, kullanıma açılmasının temel hedef şeklindeki tariflenmesi ve bununla birlikte imar planlarıyla korunan alanların entegrasyonu sürecinin yer alması, biz planlama ve tasarım meslek disiplini tarafından zaman zaman endişe, son yıllarda doğal varlıklar üzerinde madencilik, enerji, konut üretimi gibi yatırımların plansız ve alelacele hayata geçirilme kararları karşısında kaygılı, ülkenin mühendislik ve mimarlık

camiasının bilimi ve tekniği ÷lkemizin kalkınma politikaları adına sunmasına rağmen yaşanan toplumsal barışsızlık durumu nedeniyle sıkıntı duymaktayız.

T÷m bunlara rağmen, yasa tasarısı içerisinde yer alan ekolojik etki değerlendirme raporlama tekniğinin var oluşu ve ekolojik etki değerlendirmeyi üst÷n kamu yararı olarak tariflenmesi nedeniyle, tasarıyı dikkatle izlemekteyiz. Bug÷ne kadar doğal ve kült÷rel varlıkların korunması ve yönetimiyle ilgili olarak ulusal mevzuatta, çevresel etki değerlendirme gibi peyzajın sürekliliği ve peyzajın karakteristiğinin olası bir yatırım politikasıyla karşılaştığında, etkileşim ve geçiş periyotlarının bölgelerinin belirlenmesine yönelik olması yönünde raporlanma teklifleri tariflenmiş olmasına rağmen, bugün yaşam alanlarımızın karşı karşıya kaldığı tehditlerin varlığı karşısında uzun yıllardır ekolojik etki değerlendirmenin hayata geçirilmesi gerekliliği konusunda çalışmalar yapan odamız, bugün yasa tasarısı içerisinde yer alan ERD'nin uygulama yönetmeliklerine altlık oluşturacak bir çalışmanın yapılmasını da hedeflemektedir. Ayrıca bugün panelimizin en önemli vurgularından biri muhakkak ki, yasa tasarısında sıkça vurgulanan üst÷n kamu yararı kavramının tartışılması olmalıdır.

Değerli katılımcılar, odamız özellikle meslek alanlarımızı ilgilendiren mevzuatın değişimi ve genel olarak bu dönüşümü çok yakından takip etmektedir. Bilinmelidir ki, Peyzaj Mimarları Odası her zaman olduğu gibi, hukukun üstünlüğüne bu anlamıyla inanmaktadır. Peyzaj Mimarları Odası, yine her zaman olduğu gibi, bugün de bilimin yol göstericiliğini kendine bayrak edinmiştir. Peyzaj Mimarları Odası her zaman olduğu gibi, ortaya çıkardığı bilgi ve birikimi, toplumun ve ÷lkesinin çıkarları için kullanmaya devam edecektir. Peyzaj Mimarları Odası, yine her zaman olduğu gibi meslek alanlarına dair sorumluluklarını hissedecek ve bu alanlara dair görüşlerini kamuoyuyla paylaşmaya devam edecektir.

Bugün panelimizi bu duygularla düzenlemekteyiz, gerçekleştirmektediriz. Bu nedenle, bugün bu görevi yerine getirmek üzere emek veren herkese teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Av. ORHAN şİMŞEK

Ankara Barosu Yönetim Kurulu Üyesi

Değerli katılımcılar, hepiniz hoş geldiniz. Öncelikle bugün Sayın Baro Başkanımız Metin Feyzioğlu burada olacaktı, kendisi açış konuşması yapacaktı. Ancak çok acil Ankara dışına çıkması gerektiği için, aramızda olmadı. Öz÷rlerini iletmemi istedi, öncelikle onu iletiyorum.

Peyzaj Mimarları Odasıyla ilk ortak çalışmamız benim bildiğim kadarıyla. Umarım bundan sonra devam eder, önemli bir çalışma. Maalesef tabii hem hava koşulları nedeniyle gecikme oldu, ama stajyer arkadaşlar saat 14.30 gibi gelecekler. Umarım faydalı olur. Hepinize saygılar sunuyorum.

ÇERÇEVE SUNUŞ

MUSTAFA ARTAR / Panel Yöneticisi **TMMOB Peyzaj Mimarları Odası İkinci Başkanı**

Sayın Genel Müdürüm, değerli oda yöneticilerimiz, değerli akademisyenlerimiz, Ankara dışından ve Ankara'dan katılan çok sevgili konuklar; hepiniz panelimize hoş geldiniz. Ben Peyzaj Mimarları Odası İkinci Başkanı Mustafa Artar, aynı zamanda Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktayım. Uzun yıllardır da hem odanın şubelerinde, hem de genel merkezinde yönetici olarak çalışıyorum. Peyzaj Mimarları Odasının çok önemseydiği ve gerek üyeleriyle, gerekse de kamu yöneticileriyle sürekli gündeme getirdiği ve paylaştığı, tabiatın korunması, biyolojik çeşitliliğin korunması, doğanın kaynaklarının etkin yönetimi konularında bir panel ile bize destek veren Ankara Barosu yetkililerine de çok teşekkür etmek istiyorum.

Sözlerime bu kadar önemli bir konunun aslında gecikmiş olarak da gündeme gelen bu konunun, her ne kadar 2006'lı yıllarda gündeme gelmiş olsa da, o dönemki tartışmaları çok da enine boyuna yapamadığımızı, belki de tarafı da olamadığımız bir süreci yaşıyoruz. Bu süreçte tabii ki yaptığımız diğer etkinliklerde, panel, kongre, sempozyum, çalıştaylarda mutlaka bir anahtar kelimeydi biyolojik çeşitlilik ve tabiatın korunması. O dönemki isimleriyle Doğa Koruma Yasası ve Tabiatı Koruma Yasası ve benzeri farklı isimlerle gündeme gelmiş olsa da, bugün yeni bir yasa tasarısıyla Meclis gündemine sunulan konuyu tekrar üyelerimizle ve siz değerli konuklarımızla masaya yatırmayı planladık. Öncelikle hepiniz hoş geldiniz.

Odamız çağrı metninde de ana sayfasından görüldüğü üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisinde 5 Haziran 2012 tarihinde esas komisyon Çevre Komisyonundan onaylanarak, tali komisyonların görüşleri beklenen Tabiat ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu taslağı ile ülkemiz peyzaj alanlarının değişim ve dönüşüm süreçlerini de belirleyecek olan yasa, odamız ve Ankara Barosu Başkanlığıyla bir panelde masaya yatırıldı. Bu panelle de hem Çukurova Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanımız Sayın Prof. Dr. Tuluhan Yılmaz ve Akdeniz Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanımız Sayın Prof. Dr. Veli Ortaçesme Hocam ve Ankara Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesinden de katılımcılarla ördüğümüz panelimizi düzenliyoruz.

Biz peyzaj mimarları, hep üyelerimiz de peyzaj mimarlığı çalışmalarını paylaşırken, planlama çalışmalarımızı burada ikinci sırada gördüğünüz, sadece tasarım olarak algılanan boyutuyla değil, planlama, tasarım, onarım ve yönetim boyutlarıyla masaya yatırıyoruz. Bunları bazen kendi içimizde de tartışmalarla yoğun bir araya getiriyoruz. Fakat peyzaj mimarlığının yoğun olarak kamu nezdinde tasarım meslek gruplarından bir tanesi olarak algılanmasından çoğu zaman şikâyet de ediyoruz. Bu planlama, onarım, yönetim ayaklarında da peyzaj alanlarının ekonomik boyutlarının olduğu, Nitekim yasada da, anahtar kelimeler olarak geçen ekolojik boyutları, sosyal boyutları ve kültürel boyutları olduğunu da her zaman tartışıyoruz. Yine odamız peyzaj mimarlığı hizmetlerini 2006 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Serbest Peyzaj Mimarlık Müşavirlik Hizmetleri Uygulama Mesleki

Denetim Bürolarının Tescili ve Asgari Ücret Yönetmeliğinde de planlama, tasarım, onarım, yönetim çalışmaları olarak tanımlanmaktadır.

Bu çalışmalardan en yoğun ve üniversitelerimizde de akademik anlamda en detaylı çalışmaları yapılan peyzaj planlama alanında, odamız dokuz başlıkta mesleği tanımlamakta ve meslektaşlarıyla bu konular üzerinden etkinlikler düzenlemektedir. Bu etkinliklerden bir tanesi de, bugün içinde olduğumuz etkinliktir. Peyzaj mimarlarının stratejik peyzaj planlaması, koruma amaçlı peyzaj planlaması, onarım iyileştirme ve geliştirme amaçlı, katı atık düzenleme depolama alanlarında peyzaj planlaması, ulaşım güzergahlarında, kıyı ve sulak alanlarda turizm ve rekreasyon alanlarında, kentsel peyzaj alanlarında ve peyzajın yönetimi ki, bugünkü yasayı daha da fazla peyzajın yönetimi ve planlaması çalışmaları başlığında gördüğümüzü ifade etmek istiyorum.

Peyzaj yönetimini de, var olan veya planlanan peyzajın sürekliliği açısından, doğal ve kültürel süreçlerin oluşturduğu değişikliklere uyum sağlamak ve rehber olmak için yapılan hizmetler olarak, bu kapsamda da peyzaj uygulamalarını yönetimiyle, çevre yönetim araçları olan, çevresel etki değerlendirmesi, stratejik çevresel değerlendirme ve ekolojik etki değerlendirmesine ilişkin hizmetler olarak tanımlamaktayız. Yasada da gördünüz ve panelistlerimizin de bu konuyu konuklarımızla birlikte masaya yatırmasını beklediğimiz ekolojik etki değerlendirmesi tanımlaması ve süreçlerini de önemseyişimizi ifade etmek isterim.

Bir başka önemli konu, bu bütün başlıkları kapsayan, aynı zamanda yine yasada özellikle biyolojik çeşitliliğin tanımlanması, peyzaj alanlarının tanımlanması, peyzaj karakter analizleri ve özellikle peyzajların izlenmesi konularında vurgu yapan, peyzaja yeniden bir tanım getiren, 2000 yılında taraf olduğumuz, 2004 yılından beri uygulamaya geçen Avrupa Peyzaj Sözleşmesi ki, bugün aramızda genel müdürümüzün de olduğu, 2007 yılında yine Bakanlığımızla ortaklaşa yaptığımız ve sonuçlarını da aşama aşama aldığımız "Avrupa Peyzaj Sözleşmesinin uygulanması yolunda Türkiye" etkinliğimizi de 2007 yılında birlikte örmüştük. O yıldan bu yıla da gerek Peyzaj Koruma Şubesinin kurulması ve bugünlere gelmesi gerekse meslektaşlarımızın istihdamı ve peyzaj çalışmalarının daha farklı boyutlarıyla anlaşılması yolunda katkı sundukları için, ben değerli bürokratlarımıza çok teşekkür ediyorum.

Bu tarihten bu yana da yapılan proje, pilot proje çalışmaları ve bunların sonuçları, bunların mesleğimize katkılarını da farklı aktivitelerde dinledik. Bu çalışmaların devam etmesini, yine Avrupa Peyzaj Sözleşmesine atıflar içermesi nedeniyle de, bu çalışmalarımızı ileride yönetmeliklerle yoğunlaşması ve meslektaşlarımıza bu çalışma alanlarında farklı boyutların tarif edilmesi konusunda da beklentilerimizi ifade etmek isterim.

Peyzaj yönetimi konusunu, katılım kelimesini ifade etmeden söyleyemiyoruz; katılım konusu çok önemli. Fakat bir taraftan da katılımın nasıl katılınacağı konusunda da sürekli tartışmalara yol açan bir süreç. Özellikle ülkemizde ÇED süreçlerinde halkın katılımı dediğimiz konunun, toplumsal uzlaşmazlığa doğru da götüren bir yanı var. Fakat yeni yasayla, yeniden tanımlamalarla bir taraftan da ümitle beklediğimiz, endişeleri ilerleme raporlarında da gördüğümüz bir süreçtir. Peyzajların yönetimini biz katılımcı süreçlerden bağımsız düşünemeyiz. Türkiye 2011 yılı ilerleme raporunda Avrupa Komisyonu tarafından parlamentoya sunulan ve konseye sunulan bildirimde, 12 Ekim 2011 tarihli, 27. fasılda "çevrede, kaygılar ve endişelerden" bahsetmektedir. Bu da

çevre alanında yatay mevzuatta sınırlı ilerleme kaydedilmiştir. Birinci cümleleri sadece söylüyorum. ÇED konusunda yaşadıklarımızı ve gör-düklerimizi hepimiz biliyoruz, iç hukuka bazı aktarımların olduğunu. Ancak eklerle ilgili olarak Nisan ayında getirilen değişikliklerin kaygı uyandırdığını ifade etmektedir ilerleme raporu.

Yine "doğa koruması konusunda ilerleme kaydedilmemiştir" bilgisi, aslında bu yasa ve yasanın getirecekleriyle birlikte belki de bu ilerleme raporlarından silinecek bir cümledir. Bunu da kaygıyla, endişeyle değil, birlikte üreterek, birlikte ortak masaya yatırarak çözmemiz gerektiğini, çözeceğimizi ifade etmek istiyorum. Doğa korumasıyla ilgili çerçeve mevzuatın henüz kabul edilmediğini, ama bu süreç içerisinde önümüze geldiğini. Potansiyel Natura 2000 alanlarının listesinin henüz derlenmediği, ulusal biyolojik çeşitlilik stratejisi ve eylem planıyla bu alandaki uygulama mevzuatının henüz kabul edilmediği gibi birtakım değerlendirmeler var. Yine bunlar da, ülkede büyük ölçekli su ve enerji altyapısının tesis edilmesinin, korunan flora ve fauna türleri üzerinde yaratacağı olumsuz etkilere ilişkin de artan endişeler bulunduğunu rapor ifade etmiş.

Tabii ki bunlar basına farklı farklı manşetlerle, farklı farklı biçimlerle de yansıyor. Yeni çıkan, şu anda Meclis gündeminde olan tasarıyla da ilgili korumadan vazgeçildiği, Dünya Çevre Gününde hem de korumadan vazgeçildiği, bunun bir talan yasası olduğu, hatta dünkü gazetedeki bir haber; "Türkiye çevrede küme düştü" diye verilen de birtakım tarafları var. 2012 dünya çevre endeksinde, 132 ülke arasında 109. olmuş, fakat 2006'da 49. Sıradaymış ülkemiz. Biz bunu şöyle yorumlamak istiyoruz, yine salonun takdirine bırakıyoruz. Bu kadar doğa korumayla ilgili yasal bazı girişimler olmasına rağmen, korunan alanların sayısı artıyor olmasına rağmen, bu başarısızlık veya bu başarısızlık indeksleri ya da bu algı, peyzajdaki bu algı, yasayla ilgili olan bu algının da düzeltilmesi gereken bir unsur olarak gördüğümüzü ifade etmek istiyorum.

Peyzaj mimarları ve Peyzaj Mimarları Odası koruma konusunda birçok çalışmalara imza atmıştır bugüne kadar. Az önce gösterdiğim "Avrupa Peyzaj Sözleşmesinin Uygulanması Yolunda Türkiye" sempozyumu aslında bu yolda önemli bir yol da açmıştır. Bunlardan bir tanesi, geçen yıl yine Çevre ve Orman Bakanlığıyla birlikte düzenlediğimiz, Bakanlık değişmeden önce birlikte düzenlediğimiz Peyzaj Koruma Şubesiyle birlikte organize ettiğimiz, korumanın yasal yönetsel yapısını, korumanın sosyoekonomik boyutunu, kentleşme, yerel yönetimler ve koruma, koruma ve kültürel peyzajlar -ki, bu kültürel peyzajlar konusunu ilerleyen zamanda sıklıkla duyacağız- doğal kaynaklar koruma ve peyzaj yönetimi, yine enerji madencilik ve koruma konularını, Koruma Ve Peyzaj Mimarlığı Sempozyumu'muzla geçen yıl 12-13 Mayıs 2011 tarihlerinde Ankara'da birlikte gerçekleştirdik.

Burada da bunun da sonuç bildirgesinde, koruma ve peyzaj mimarlığının ne denli birlikte örtüştüğü ve tüm çalışma alanlarında bu dört planlama, tasarım, onarım, yönetim konu başlıklarının tamamının, çalışma alanlarının tamamının da korumaya vurgu yaptığını tekrar hatırlatmak isterim. 2000 yılından beri düzenlediğimiz Peyzaj Mimarları Kongrelerinde de biz koruma konusunda birçok bildirimleri kabul ediyoruz, sözlü ve poster bildirimlerimiz dört sempozyumdur devam ediyor. Hatta beşinci sempozyuma da hazırlandığımız bugünlerde de, kente vurgu yaparak, ama mutlaka bu yeni biyolojik çeşitlilik ve yasa tasarısını da gündeme alarak, beşinci kongremizi de 2013 yılında, hazırlık

çalışmalarına başladık, gerçekleştireceğiz. Bu çalışmaların tamamında korumaya vurgu yapılmıştır.

Şimdi tabii ki konumuz ve çevremiz, bizim yeni yasa tasarısı ve Meclise gelen gündem olduğu için, bir taraftan da eskinin nesini beğenmedik de, bugünlere geldik sorusu aklımıza geliyor. Milli Parklar Kanunu her ne kadar uzun yıllardır ülkenin milli parklarını, ülkenin korunan alanlarını korumaya çalışsa da, bu korunan alanların sınırları ve statüleri çoğu zaman çelişkileri de beraberinde getirmiş, bazen de çatışma unsurlarını da bir araya getirmiştir. Milli Parklar Kanununun yenilenmeye gereksinmesi vardır. Fakat bu yenilenme değerlendirilirken, yenilenme yeniden masaya oturtulurken, yasa tasarısında da geçen yeniden değerlendirme kısmında, bizlerin de endişeleri olduğunu, bu yeniden değerlendirme sürecinde bu korunan alanların sınırları veya üst üste binen statülerde ne gibi farklılıklar getireceğini, hem konuklarımızdan, hem de değerli panelist hocalarımızdan da bekliyoruz.

Nitekim uzun devreli gelişme planları ki, bugün 41 milli parkın 26 tanesinde tamamlandığını bildiğimiz, uzun devreli gelişme planlarını önemsiyoruz. Yine yasa tasarısında uzun devreli gelişme planları, yönetim planları, kaynak yönetim planları ve benzeri gibi birtakım plan tanımlamaları getirirken, buralarda ekranda gördüğünüz, işte hocalarımızın da içinde olduğu ve bunun yanında Karatepe Aslantaş ile Nemrut Aladağlar Milli Parklarının 98 ile 2001 yılları arasında Çukurova Üniversitesinde Peyzaj Mimarlığı bölümü koordinatörlüğünde, farklı meslek disiplinleriyle yapıldığını biliyoruz. Bu çalışmaların devamında da, peyzaj mimarlarının etkin rol almasını bekliyoruz. Uzun devreli gelişme planları, tabii ki o yapıldığı dönemlerde çok zahmetli, zorlu, belki de ne kadar önem verilse de, farklı meslek disiplinlerinin ekip çalışmasını ve kontrol mekanizmasının çok etkin olamayışı nedeniyle, bugün aktif planlar olarak önümüzde durmuyor, hepsi geçerliliğini yitirmiş planlar olarak kaldılar. Yeni teknolojiler, yeni tanımlamalar tarif edilirken de, yeni ihalelerle uzun devreli gelişme planları artık farklı teknolojilerle sunulmaya başlandı. Bunlarda da peyzaj mimarlarının içinde olduğu ekiplerin, daha da doğa tarafına bükülen çalışmalara imza attıklarını görüyoruz.

Katılım konusunda, daha geçen günlerde bizim de beklediğimiz gelecek Rio+20 konferansında tartışılacaktı. Fakat burada da, örneğin Sayın Bakanımızın yüzde 5 olan korunan alan miktarımızın, yüzde 10'a çıkarılması gibi hedefini de takdirle karşılıyor bir taraftan, bir taraftan da sabırsızlıkla da bekliyoruz. Fakat buradaki katılımın da yine Rio+20'de tarif edildiği üzere, iş ve endüstri çevreleri, yerel halk, bilim ve teknoloji çevreleri, çocuklar ve gençlik, yerel yönetimler, kadın, çiftçiler ve sivil toplum kuruluşları, işçiler ve ticari birliklerle olması niyetimizi anlatmak istiyoruz.

Küre Dağları Milli Parkı son zamanlarda çok duyulan bir milli park, ben de o bölgeden geldiğim için söylüyorum. O bölgede çalışmaları yürüten arkadaşlarımıza da gerçekten çok teşekkür ediyorum. Nitekim onların çalışmaları, onların bu doğayı, bu insanlarla, bu çalışan ve üretken insanlarla korumanın sürecine katmaları, bizleri uluslararası birtakım süreçlere taşıdı. Fakat biz katılımın sadece bu slaytta görüldüğü gibi bir şey olmaması niyetimizi de tekrar buradan hatırlatmak istiyoruz ve Pan Park sürecinde, Küre Dağları Milli Parkı için son aşamaya geldiğini ve dünyaya açıldığını, Nisan ayında itibaren de artık Avrupa'daki 13 korunan uluslararası alandan bir tanesi olduğunu biliyoruz. Biz bu süreçlerin Türkiye'deki diğer milli parklar ve diğer korunan alanlarla da gündeme

gelmesini ümit ediyoruz. Fakat yine sağ tarafta gördüğümüz gibi, bu hidroelektrik santraller, özellikle yine bölgemizde termik santraller ve benzeri gündeminden de kurtulmak da istiyoruz. Umarım yeni yasa bu gündemden bizleri uzaklaştırır ve dünyaya korumacı tarafımızla, eskiden beri koruduğumuz, yıllardır koruduğumuz alanlarımıza daha fazla yaklaşırız.

Burada bir çerçeve sunmak istiyorum. Tabii ki bizim meslektaşlarımızın kamu kurumlarında ve kamuda işlendirilmesi konusunda sıkıntılarımız vardı. Bu sıkıntılarımız devam ediyor. Burada da Küre Dağları Milli Parkı yönetim planı özelinde, yaklaşık 49 kişilik bir ekip içerisinde peyzaj mimarlarına da, hem doğa korumanın izlenmesi ve değerlendirilmesinde, hem ziyaretçi yönetimi eğitimi halkla ilişkilerde, hem park yapılarına uygulanan altyapı birimlerinde ve yine yönlendirme destek komitelerinde de yer verilmesini önemli bir gelişme olarak görüyoruz. Bu rol modelin diğer milli parklarımızda da olmasıyla, peyzaj mimarlarımızın buralarda çok etkin rol alabileceğine inanıyoruz.

Yasanın tarif edildiği üzere, vatandaşı doğaya yaklaştırıp, yaklaştırmayacağını yine panelistlerimizin ve siz salonun takdirine bırakıyor, ben teşekkür ediyorum.

Şimdi izin verirseniz ben oturarak devam edeceğim. Sanırım zamanlamada da geç başlamış olsak da, zamanımız iyi ilerliyor. Öncelikle ben Çukurova Üniversitesinden Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Tuluhan Yılmaz Hocamı "*Mekânsal Planlama Sürecinde Doğal ve Kültürel Peyzajların Biyoçeşitliliğin Korunması*" konusundaki sunumu için kürsüye davet edeceğim.

Ondan önce sizlere Hocamı biraz tanıtmak istiyorum. Prof. Dr. Tuluhan Yılmaz 1963 yılında İzmir'de doğdu. Lisans ve yüksek lisans öğrenimini Ege Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı bölümünde tamamladı. 1986 yılında doktora çalışmalarına başladığı Çukurova Üniversitesinde halen Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı olarak görev yapmaktadır. Peyzaj planlama ölçeğinde korunan alan yönetimi ve kıyı alanları konularında araştırma ve yayınları bulunmaktadır. Buyurun Hocam.

SUNUŞLAR

Prof. Dr. TULUHAN YILMAZ

Çukurova Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı

"Mekânsal Planlama Sürecinde Doğal ve Kültürel Peyzajların Biyoçeşitliliğin Korunması"

Teşekkür ediyorum. Sayın Genel Müdürüm, Peyzaj Mimarları Odası Genel Başkanı, Bakanlıklarımızın ve Ankara Barosunun değerli üyeleri, değerli meslektaşlarım; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İlk konuşmada tabii ki vurgu yapıldı. Bugün hepimiz burada yeni yasa tasarısı üzerindeki görüşlerimizi bir kez daha paylaşmak üzere toplandık. Ben 2006 yılından bu yana bu tasarının değişik versiyonlarını okudum. Bunlar üzerinde fikirler geliştirmeye çalıştım, kendi mesleğim açısından. Görüşlerimi sundum kamuoyuna ve meslek camiasına. Bugün tabii sanıyorum tasarı yasalasmaya oldukça yaklaşmış durumda. Her şeyden önce şunu söylemek isterim: Türkiye’de bugüne dek sahip olduğumuz mevzuata, yeni değişikliklerle, yeni bir bakış açısıyla, farklı bir çerçeveye böyle bir yasanın eklenmesi mutlu edici. Sanıyorum bu yasa yürürlüğe girince Milli Parklar Kanunu ortadan kalkacak.

Bu bir yenileşme, yeni bir anlayış olacak. Tabii ki tasarının içerisinde eleştirilecek mutlaka pek çok yön bulunabilir. Farklı meslek disiplinleri kendi açılarından bunu değerlendirebilirler. Bizler de çeşitli eleştirilerde bulunduk, ama ben her şeyden önce bugün yapacağım konuşmada, eleştiri boyutunun ötesinde biraz yasanın farklı bir açığına dikkat çekmek ve bu açıdan ileride gerçekten kamu yararını doğuracak ve doğaya katkı getirecek bir yasa olması açısından, acaba peyzaj mimarlarının görüşleri hangi boşluğu doldurabilir? Bunun üzerinde bir yapıcı veya destekleyici bir katkı getirmeyi planladım.

Burada tek tek okumayacağım, sunuş başlıklarını görüyoruz. Tabii yasanın genel çerçevesi biyolojik çeşitlilik ve tabiat-doğanın kendisi olması itibarıyla öncelikle kısa bir teorik değerlendirme yapmakta fayda var. Biliyorsunuz ki biyolojik çeşitlilik farklı şekillerde ele alınıyor bugün dünyada. Genetik kaynaklardan başlayarak, tür çeşitliliği, popülasyonların çeşitliliği, habitatlar ve peyzaj düzenindeki çeşitlilik, aslında biyoçeşitliliği barındıran ve sürdürülmesini sağlayan ölçekler.

Biyoçeşitliliğin korunmasında esas olan habitatların yani fiziki mekânların korunması ve yönetimi olarak karşımıza çıkıyor. Her ne kadar türlerle uğraşılıyor gibi görülsede bir çeşitlilik kavramı. Biyoçeşitliliğin korunması, temelde biyoloji ve ekoloji alanlarına dayanmakla birlikte, habitatların yersel yayılışına ilişkin karar alma süreçleri söz konusu olduğunda, konunun mekânsal planlamayla yakın ilişkili olduğu oldukça açık görülmektedir. Koruma kararlarının alınması sürecinde biyolojik verilere ek olarak, mekâna ilişkin sosyoekonomik, kültürel süreçler ile alan kullanımı dinamiklerini de iyi anlamak gereklidir.

Doğa korumanın amacı özetle, doğal sistemlerin sunduğu kaynak değerlerinin sürekliliğinin sağlanmasıdır. Günümüzde bu amaca ulaşmak için doğal kaynakları korunan alanlar yoluyla koruyan bir yaklaşım hâkim, hem bizde, hem dünyada da genel anlamda böyle. Türkiye’deki

uygulamalara baktığımızda, halen mevcut yasalarımıza göre korunan alanların, korunacak alanın tespiti, sınırların belirlenmesi, bölgelemenin yapılması ve yönetim planlaması akışı içerisinde statü verilmiş alanların korunduğunu biliyoruz. Bu niteliğiyle alan sınırlarının tespiti ve bölgeleme çalışmaları, bir mekânsal, yani fiziki planlama uğraşı olarak ortaya çıkıyor.

Doğallığını koruyan kırsal peyzajlar dışında, insan faaliyetlerinden etkilenmiş kültürel peyzajların içerdiği kaynak değerlerinin korunması da, mekânsal planlamayla bütünleşmiş bir doğa koruma anlayışını gerekli kılmaktadır ki, yasa tasarısı aslında boşluğun bu kısmını da yakalamış ve ifade etmiş durumda. Ülkemizde doğa koruma sınırlı kırsal peyzaj parçalarının korunan alanlar yoluyla korunmasıyla, endemik ve/veya nesli tehlike altına girmiş türler ve toplulukların korunması konularına odaklanmıştır. Oysaki şunu biliyoruz, doğal sistemler sadece yaban hayatı türleri veya nadir endemik bitkilerden ibaret değildir. Doğal sistemlerin peyzaj düzeyinde asıl unsurları olan habitatlara ya da biyotoplara, yani fiziki mekânlar, biyolojik çeşitliliğin devamlılığı için esas olan unsurlardır.

Bu sistem üzerinde sürdürülen alan kullanımları ise, doğa koruma ihtiyacının temelini oluşturur. Bu açıdan bakıldığında korunması gereken unsurlar doğal, doğala yakın veya yarı doğal kategorilerine ayrılabilirler. Doğallığını bir ölçüde yitirmiş olsa bile, planlama alanı geneline göre ayrıcalıklı özellik taşıyan peyzaj birimleri, koruma açısından ön plana çıkar. Özetle; peyzajların korunması, mutlaka doğal unsurların ağırlıklı olmasını gerektirmez. Aksine kültürel nitelik taşıyan peyzaj birimleri, özgün biyoçeşitlilik potansiyeline ek olarak, yeniden tasarlanıp geri kazanılabilir ve doğallığı temsil eden biyoçeşitlilik unsurlarını tekrar barındırabilir. Buna aslında bir tür habitat restorasyonu veya peyzaj onarımı diyoruz.

Şimdi bu teorik temelden sonra bir miktar daha detaya geçmeyi istiyorum. Biliyoruz ki Türkiye’de özellikle uzak alanlar, yani İngilizce terminolojiden gelen "remote areas" terimden çevirirsek, uzak alanlar kentlere, yerleşim bölgelerine uzak, kırsal nitelikli, doğal özelliklerini çoğunlukla korumuş sahalara, değişik statülerde korunmaktadır. Oysaki kentlere baktığımızda, çok ekstrem kültürel peyzajlar olarak kentlere baktığımızda, insan faaliyetleri tarafından dönüştürülmüş, özgün habitatlarla karşılaşırız. Bu habitatlar doğa korumada alışık olduğumuz habitatlar değildir. Bakın mesela yol kenarları, atık alanları, duvarlar veya terk edilmiş bahçeler, alanlar gibi bölgeler ki, burada bitki biyoçeşitliliği açısından sadece kentsel habitatlarda görebileceğimiz çok özgün bitki birliklerine, asosiyasyonlarla karşılaşırız.

Bunlar vejetasyon bilimi içerisinde çokça çalışılmış ve tanımlanmıştır. Tür kompozisyonları net olarak bilinmektedir ve oldukça özgün tür kompozisyonlarına sahiptir bu bitki birlikleri. Özellikle arkeolojik alanları ele aldığımızda, bugün Türkiye’de mevzuat gereği biliyorsunuz, arkeolojik veya kültürel sitler olarak korunuyor, aynı zamanda doğal sit olarak statülandırılmış olanları da var. Bu bölgelere baktığımızda, sadece bu alanlara özgü, çok özgün bir biyolojik çeşitliliğin, bitkisel çeşitliliğin bu alanlarda barındığını görürüz.

Kentler dışında, yakın çevresinde kırsal alanlar. Buraya eğildiğimizde, buralar da doğal alanlar değildir. Yani bazen yarı doğal habitatları içerirler, ama çoğunlukla kültürel nitelikli, tarımsal faaliyetlerin veya

ormancılık faaliyetlerinin yürütüldüğü alanlardır ki, bu sahalarda da *ruderale* veya *segetal* diye tanımlanan bir tür değişik bir flora, bitki örtüsü grubunun, aslında dünya üzerinde sahip olduğumuz bitkisel çeşitliliğin büyük bir kısmını oluşturduğunu görürüz. Geliştirilen farklı tarım kültürlerinin ve geleneksel üretim biçimlerinin sürdürülmesi yoluyla, bitki türleri ve biyotopların korunması için Avrupa Birliği ülkelerinde açık hava müzeleri kurulmuş ve halen işletilmektedir.

Bugün tabii Türkiye olarak biz belki bu ihtiyacın biraz daha uzağındayız. Çünkü halen geleneksel tarım kültürünü yaşatan pek çok bölgemiz var, ama örneğin benim geldiğim kent Adana bir tarımsal merkez olarak giderek kentleşmekte ve bu süreç içerisinde de kent ve kırsal tarımsal yapıyı barındıran orijinal bir yapı sergilemekte. Belki Adana için çok ideal bir yönetim modeli olabilir. Burada gördüğümüz örnekler Almanya'nın Kamen Bölgesinden bir açık hava müzesine ilişkin. Bu yönetim biçimi, kırsal peyzajın tarım veya ormancılık amacıyla üretimde kullanılmasından çok, içerdiği geleneksel tarım kültürleri ve yaşam biçimiyle korunmasını hedefleyen bir yaklaşımdır.

Şimdi bu mantığı, bu temeli de oturtuktan sonra, burada şöyle özetleyebiliriz belki anlattıklarımızı. Doğa koruma alanları, korunan alan statüleri var, ama bunun yanında kentlerde özgün biyoçeşitlilik alanları var kentler içerisinde ki, bunlar açık yeşil alanlar olarak tanımlanabilir. Artı kentlerin yakın çevresinde yine özgün bir çeşitliliği barındıran marjinal alanlar var ki, bunlar bugüne dek doğa koruma açısından çok fazla Türkiye'de dikkate alınmış sahalara değil.

Şimdi yeni yasa tasarısı, tanımlar bölümünde peyzaj kavramını, net bir tanım getiriyor. Tabiatın, biyoçeşitliliğin ve peyzajın korunması ve sürdürülebilir kullanımı sağlanmasıyla ilgili genel ilkeleri ortaya koyuyor. Ayrıca Ramsar, Bern, Barcelona ve Avrupa Peyzaj Sözleşmesinden kaynaklanan yükümlülüklerimizin yerine getirilmesini de öngörüyor. Bunların hepsi bizim meslek disiplinimiz açısından son derece önemli, çok sevindirici yaklaşımlar. Tabii ki meslek adına değil, doğanın korunması ve kamu yararı adına.

Avrupa Peyzaj Sözleşmesi hedeflerine baktığımızda, özetle; peyzajların tanımlanması, sınıflanması, hatta haritalanması, korunması, yönetimi ve değişimlerin izlenmesi ve bu değişimlerin zamansal olarak kaydedilmesini, imza atan ülkelerin önüne görev olarak koymuştur, Avrupa Peyzaj sözleşmesi. Biraz önce konuşmacı arkadaşım da değindi, bugün Avrupa'nın ve Türkiye'nin gündeminde peyzaj planlama açısından önemli bir yer tutan metodolojik yaklaşım, peyzaj karakter analizi. Avrupa ülkeleri bu konuda biraz yol aldılar, birtakım peyzaj karakter atlasları hazırladılar. Örneğin Belçika, tabii küçük bir ülke olması itibarıyla bu konuda komple bir çalışma yaptı; Türkiye bu konuda oldukça yeni. Bizler kendi alanımızda, akademik camiia içerisinde bu çalışmalarını, gerek araştırmalar, gerekse yayın faaliyetleri açısından gündeme getirmeye çalışıyoruz.

Burada dikkate dersanız peyzaj karakter analizi, temelde fiziki planlama ve bu bağlamda doğa koruma için temel kaynağı oluşturan arazinin, peyzajın farklı nitelikleriyle değerlendirilip tanımlanması, sınıflanması, birbirinden ayırt edilmesi ve fiziki planlara altlık oluşturacak şekilde haritalanmasını öngören çok temel bir metodolojidir. Peyzaj düzeyinden daha ileride, daha detaylı bir aşamada ise, habitat sınıflamasını görüyoruz. Peyzaj karakter analizine bakarsanız, temel değişkenler jeoloji,

toprak, biyoiklim kuşakları, genelde bitki örtüsü formasyonları ve alan kullanımları olarak ele alınır; peyzajları birbirinden farklı kılan unsurlar.

Habitat sınıflamasında ise, daha detaylı fiziki koşullara, örneğin kıyı alanlarına bakarsanız, taban suyu tuzluluğu, taban suyu yüksekliği gibi veya sedimanın kıyıda birikmiş olan niteliği gibi, ama daha da özellikli bir indikatör olarak bitki topluluklarının sosyolojik olarak tanımlanması ve alt peyzaj birimleri olarak habitatların sınıflanmasında önemli bir rol oynadığını görüyoruz. Bu Adana bölgesinden, kıyı bölgesine ait yine bizim yürüttüğümüz bir proje çıktı. Böyle bir fiziki doküman, bir harita, her türlü doğa koruma faaliyetinde temel altlık oluşturabilecek bütün detayları bize veriyor. Bakın dikkat ederseniz burada alanların ayırt edilmesinde kullanılan anahtar liste, Corine habitat sınıflaması ki, bu Avrupa Birliği ülkelerinde halen kullanılmakta olan, peyzajların, habitatların sınıflanması için dört düzeyi var bunun. Çok genel arazi örtüsü düzeyinden başlayıp, vejetasyona kadar inen dört düzey üzerinde çalışılıyor.

Evet, biz bu çalışmaları halen akademi olarak yürütüyoruz. Amacımız ne, niye bunun üzerinde konuşuyorum bugün? Çünkü ben bu yasa tasarısı içerisinde bu çalışmaları gündeme alacak ve Türkiye'nin peyzajlarını, doğasını koruma açısından düşünülen çalışmaları entegre edecek bir potansiyel görüyorum; çok mutluluk verici bir durum. "*Genel Gerekeçe*" başlığı altında, flora ve faunayla yaşam ortamlarının, korunan alanlar ağının oluşturulması ve fiziki planlarda dikkate alınması konusunda ulusal mevzuatımızın yetersiz kaldığı ifade edilmiş. Ayrıca tasarı kapsamında doğa korumanın fiziki planlamayla ilişkilendirilmesi önemli bir açılım diye değerlendiriliyor. Bu çok önemli bir konu; çünkü bu görev -ki, yine başa dönüyorum- hep korunan alanlar yoluyla bu işin üzerine gittik, ama bugün bu anlayış çok önemli. Buradan neyi anlamamız lazım? Fiziki plan, mekânsal planlama dediğimiz zaman çevre düzeni planları, nazım imar planları ve uygulama imar planları ölçeğinde, eğer bu mekânsal planlama sürecine biz doğa koruma kararlarını, stratejilerini daha net bir şekilde yerleştirebilirsek, o zaman sadece izole edilmiş kırsal korunan alanlarda değil, ama tüm insan faaliyetlerinin sürdüğü tüm yerleşmeler ve çevrelerindeki kırsal alanlarda doğa korumayı ülke sathına yayma gibi çok önemli bir adımı atmış olacağız.

Yasa tasarısında doğa koruma alanlarının statülerinin yeniden belirlenmesi önemli bir yer tutmaktadır. Bu kapsamda tabiatın ve biyoçeşitliliğin korunması genel olarak statü verilmiş kırsal alanlarda öngörülmektedir genel itibariyle. Bunlar dışında kalan orman alanları ise, orman amenajmanı kapsamında uygulamaya konulan -*sanıyorum son 10 yıldır aşağı yukarı*- fonksiyonel planlama yaklaşımıyla, biyoçeşitlilik, habitat, toprak ve su fonksiyonlarına göre korunmaya çalışılmaktadır. Bu bir orman amenajman konusu, ama doğa korumaya da entegre olmuş bir konudur.

Şimdi burada şu soruyu sormak gerekir. Aslında bu soruyu geçtiğimiz yıllarda da bu tip toplantılarda sorduk. Statülü korunan alanlar ve orman alanları dışında kalan kırsal alanlarda doğal sistemler nasıl korunacak? Tasarı "*Genel Gerekeçe*" başlığı altında "*mevcut düzenlemelerde yasal güvence altına alınan korunan alanların dışında kalan ekosistem, habitat ve biyotopların yasal olarak güvence altına alınması, bugün için önemli bir ihtiyaçtır*" ibaresini koyarak, bu soruna atıf yapmıştır. Bu da önemli bir tespittir, yani bu da tasarının bu konunun farkına vardığını, bunu dikkate aldığını gösterir. Ancak bir eleştiri yapalım bu-

rada, statülü kırsal alanlar dışında, kentleri kuşatan potansiyel gelişme alanları için herhangi bir net çözüm getirmemiştir taslak. Belki bunu bu detayda veya yasanın şu haliyle beklemek ne kadar doğru olur bilmiyorum, yasa yapıcılar bunu değerlendirsin. Yasalaşmasından sonra hazırlanacak olan yönetmelikler içerisinde bu konulara yer verileceğini umuyorum.

Bu tür alanlar kentsel ve kırsal nitelikli her türlü alan kullanım baskısının altındadır. Özellikle kentsel gelişme, imar faaliyetleri koruma dışı kalmış ve orman sayılmayan kırsal peyzajları tehdit etmektedir bunu biliyoruz. Türkiye’de biliyoruz ki çok hızlı bir kentleşme hareketi var. Özellikle bugün afet yönetimiyle ilgili biliyorsunuz hükümetimizin girişimleri var. Depremsellik konusunda ciddi önlemler alınıyor. Bu itibarla kentsel dönüşüm birtakım yapı alanlarının yıkılıp tekrar yapılması, imarı gibi önemli bir konu duruyor önümüzde ki, çok kritik bir konudur. Bir de şuna atif yapalım: 2023 yılını hedefleyen mülga Devlet Planlama Teşkilâtının koyduğu bir hedef var. O da diyor ki, orta vadeli stratejiye göre Türkiye’de kentleşme oranı 2023’te yüzde 90’lara ulaşacak. Dolayısıyla bu hedeflere doğru eğer Türkiye yürüyecekse, kentleşme kırsal alanların aleyhine önemli bir faaliyet alanıdır. Bunu hiçbir şekilde tartışmaya gerek yok, ama bu yasa benim gördüğüm kadarıyla en azından bu tür sahaları da kapsayacak altyapıya sahip.

Bu noktada kentleri çevreleyen kırsal peyzajlar ve kentsel alanda kalmış biyoçeşitlilik barındıran marjinal alanların, biraz önce sözünü ettiğimiz gibi kentler içerisinde korunması için, açık yeşil alan sistemlerinin bizim mevzuatımızda artık tanımlanması gerekiyor. İmar Kanunu, ilgili yönetmelikleri içerisinde öncelikle. Yasa tasarısından konuşuyoruz, ama biraz daha geri giderek, İmar Kanunu içerisindeki bu boşluğa da değineceğiz.

Milli park yönetiminde bütünleşik yönetim biçimi olan rekreasyon ve doğa koruma, kent yakın çevresindeki statü verilmemiş kırsal ve yarı doğal alanlar için de uygulanabilir. Bugün kent yakın çevresinde bulunan açık yeşil alanların yönetimi için, rekreasyon ve doğa koruma işlevlerini bütünleştiren sistematik bir planlama yaklaşımına ihtiyacımız var. Bu yaklaşım aynı zamanda, yüzey sularının akılcı yönetimi için de olanaklar sunmaktadır. Biliyorsunuz bugün çok gündemde olan bir konu bu, özellikle küresel iklim değişikliği ve kent selleri, kentlerde afetlerle ilgili bir konu, araştırma ve uygulama alanıdır. Özellikle akarsu yataklarında bağlanan ve doğal drenaj alanı oluşturan yan dereler ve eğimli, jeolojik açıdan yerleşim için sakıncalı alanlar dikkate alındığında, kentsel açık yeşil alan sistemlerinin makroformu zaten ortaya çıkmaktadır.

Şimdi iki örnek koydum. Veli Hocamın sunuşunu biliyorum başlığını, yurtdışındaki örneklerinden bahsedecek, ama ben sadece Kuzey Amerika’dan iki örnekle size biraz daha konuyu açmak istedim. Bir tanesi Kanada Ottawa Kenti, oldukça büyük bir kent, dokusu burası bu kent için hazırlanmış bir yeşil kuşak mastır planı görüyoruz şu anda. Bilemiyorum ne kadar, okunuyor herhalde. Lejant içerisindeki yeşil kutulara bakarsanız, bu mutlak doğal alanlar, tampon doğal alanlar ve bunları birbirine bağlayan yeşil koridorlar niteliğindeki doğal alan bağlantıları, kesintisiz doğal çevre planı olarak bu mastır planda tanımlanmış.

Evet, burası bir metropoliten kent ve bakın kent dokusunu kuşatan doğal alan olarak tanımlanan sahalar var. Yani bunlar bizim Küre

Dağlarımız gibi kentlere uzak, yüksek kesimler, kırsal alanlar değil, kentin hemen yakın çevresi, ama kentler çevresinde de doğallığı muhafaza etmek mümkün. Eğer ki bunu kent planlarına, imar süreçlerine aktarabilirseniz. Bunu yapan ülkeler var. Bu arada tabii ki diğer fonksiyon alanlarını görüyorsunuz.

Bir diğer örnek, Amerika Birleşik Devletleri Los Angeles kentinden. Los Angeles kenti California'da önemli bir merkez; 16 Milyonluk bir nüfusa sahip bir metropol, çevresindeki diğer yerleşimlerle beraber. Tabii ki kente dokusu içerisinde çok sayıda park var. Burada bakın pembeyle gördükleriniz yerel yönetimlerin, belediyelerin yönettiği parklar, ama bunun yanında Los Angeles'in kıyısında, örneğin bir isim vermek gerekirse Malibu, hepimizin duyduğu bildiği çok önemli bir sayfiye alanı. Burayı dahi içeren, bu kıyı dağı alanını ve gerisindeki tepelik arızalı arazileri içine alan büyük bir rekreasyon alanı var. Buna ne diyorlar? Santa Monica Dağları Ulusal Rekreasyon Alanı. Dağ denildiğine bakmayın, bizdeki Toros Dağları gibi büyük bir sistem değil, ama kıyının arkasında arızalı bir arazi.

Bu arazi içerisinde bakın bir mozaikle karşı karşıyayız. Bu mozaik büyük ölçüde rekreasyon alanlarına ayrılmış parkları ve bununla birlikte doğa koruma alanlarını içerir. Koyu yeşil alanlar milli parklar, biliyorsunuz merkezi hükümet tarafından yönetiliyor Amerika'da. Açık yeşil alanlar eyalet parkları, California Eyaletinin, pembe olanlar yerel yönetimlere ait parklar ve diğer özel mülkiyet alanları ki, bunlar çoğunlukla otlamaya dayalı büyük çiftlikler veya bağlar vesaire ve bunlar arasında bakın irili ufaklı, ölçek ayırt etmeden konulmuş, tescil edilmiş doğa alanları var ve kent dokusuyla iç içe geçmişler.

Şimdi buradan hareketle acaba biz imar mevzuatımızın içerisinde yeşil alanları nasıl tanımlıyoruz ve ihtiyacımız nedir? Onun üzerine vurgu yapalım. Bu mantıkla bu benim hemen iki gün önce hemen hazırlamaya çalıştığım basit bir model, sadece bir örnek. Burada neyi vurgulamak istiyoruz. Açık yeşil alan sistemi kavramının da özellikle üzerinde duruyorum. Çünkü eğer kentsel açık yeşil alanları bir sistem dâhilinde bağlantılılık ilkesiyle düşünmezsek, ne doğa korumaya, ne de gerçek anlamda rekreasyonel çeşitliliğe hizmet etmiyor. Bütün kentlerimizde bunu küçücük ayrılmış yeşil alanlar olarak görüyoruz. Dolayısıyla bu sistemin unsurları neler olacak? Burada yeşil satırlarla yazılmış. Daha özet olarak; yoğun kullanım alanları dışında, doğa koruma ve rekreasyonu içinde barındıracak kent parkları, her kent için ihtiyaç olan büyük ölçekli, yeşil koridorlar ki, bunlar çoğunlukla vadiler, akarsu yatakları veya jeolojik açıdan sakıncalı olması itibarıyla imar planlarında, imar parsellerinde zaten ayrılmayan sağlar -ki, *bizde maalesef çoğunlukla gecekondulaşmaya konu oluyor*- gibi alanların oluşturacağı yeşil koridorlar. Kıyı alanlarıyla, ormanlar ve diğer yarı doğal, doğal alanları birbirine bağlayan bir entegre sistemden bahsediyoruz. Buna açık yeşil alan sistemi diyoruz ki, biraz önce gösterdiğim örneklerde bunun örnekleri, uygulamaları mevcut.

Şimdi 3194 sayılı İmar Kanunu ve plan yapımına ait esaslara dair yönetmeliğin 8. maddesi; yeşil alanları, "park, çocuk bahçesi ve oyun alanları olarak ayrılan alanlardır" şeklinde tanımlıyor. Bu çok sığ bir tanım, değerli katılımcılar. Yani bu kabul edilebilir bir tanım değil. Artık 2021 yılında bu tanımla uğraşmamız lazım. Bu tanım çağdaş anlamda kentsel yeşil alanlardan beklenen yararı karşılamaktan oldukça uzaktır. Günümüzde kentsel yeşil alan planlamasının hedefleri şu şekilde özet-

leniyor: Kentsel alan kullanımları arasındaki çelişkileri en aza indirmek, kent toplumunun rekreasyon ihtiyacını karşılamak ve doğal yapının korunması yoluyla sürdürülebilir bir kentsel çevre yaratmak için kentsel açık yeşil alan sisteminin oluşturulması yoluyla peyzajı planlamaktır, böyle bir uğraş.

Dolayısıyla ilgili yönetmelikte yer alan yeşil alan tanımı, bu hedefe ulaşmayı sağlayacak şekilde değiştirilmelidir, düzeltilmelidir. Gelelim taslağımıza; üzerinde konuştuğumuz yasa taslağında, tabii ki tanımlar ve birtakım ilkeler var. Ben burada çok somut olması açısından, yani sadece fikir vermek, zihni açmak açısından bunları koydum. Örneğin tanımlar içerisinde kentsel açık yeşil alan tanımı konulmalıdır. Çünkü biraz önce ifade etmeye çalıştığım gibi, doğal unsurlar ve biyoçeşitlilik sadece uzak kırsal alanlarda değildir. Kentler içerisinde de, yakın çevresinde de bunları bulmak mümkündür ki, bunlar daha çok tehdit altındadır. O nedenle kentsel açık yeşil alan tanımını buraya koymak ve ilkeler içerisinde kentler ve potansiyel gelişme alanlarında habitatların ve biyolojik çeşitliliğin çevre düzeni planları ve nazım imar planları bünyesinde, kentsel açık yeşil alan planlamasıyla muhafazası ilkesini de buraya yerleştirmeyi ben ilgili yetkili mercilere buradan duyurmak istiyorum. Böylelikle kentsel peyzajları ve gelişme alanlarını içine alacak açık yeşil alan sistemleriyle, doğanın sunduğu kaynak değerlerini koruma imkânımız olacaktır. Yasa tasarısıyla tekrar gündeme gelen tabiatın ve biyoçeşitliliğin korunması hedefinin, mekânsal planlama sürecinde tüm ülke sathına yayılabilmesi için, bu planlama ve yönetim yaklaşımını sizlerin dikkatinize sunuyorum.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Yrd. Doç. Dr. MUSTAFA ARTAR

Sayın Tuluhan Hocama, özellikle farklı bir boyutuyla yaklaştığı için çok teşekkür ediyoruz. Geçmişte odamızın da komisyonlarında, özellikle kentleşme şurasının eski Bayındırlık ve İskân Bakanlığı dönemindeki kentleşme şuralarında da odamızı temsil ederken, orada da peyzaj mimarlarına ve peyzaj mimarlığı çalışmalarına vurgularını hatırlıyoruz. Yine biyolojik çeşitlilik konusunda da, sadece tür düzeyinde değil, peyzaj düzeyine doğru giderken kentler özelinden yaptığı vurgular için de çok teşekkür ediyoruz. Sanırım burada biz peyzaj mimarlarına da yasa yapıcılar bir taraftan çalışırken, bir taraftan da bu hatırlatmaları daha sık yapmamız gerekecek diye de düşünüyorum.

İkinci panelistimiz Akdeniz Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı Sayın Prof. Dr. Veli Ortaçesme "*Korumada Peyzaj Boyutuna İlişkin Uluslararası Yaklaşımlar*" sunumuyla panelimize katılacak değerli Hocam. Prof. Dr. Veli Ortaçesme 1965 yılında Isparta'nın Sütçüler ilçesinde doğmuştur. İlk ve ortaöğrenimini İstanbul'da, lise öğrenimini Sütçüler'de tamamlamış, 1982 yılında girdiği Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı bölümünü lisans düzeyinde 86, yüksek lisans düzeyinde 89, doktora düzeyinde 1996 yılında tamamlamıştır. 92-94 yıllarında bulunduğu CIHEAM Zaragoza Akdeniz Tarım Enstitüsünden, İspanya Doğa Koruma Alanları Politikası konusunda ikinci bir yüksek lisans derecesi almış, 96 yılında atandığı Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı bölümünde 2000 yılında doçent, 2006 yılında profesör olmuştur. Akademik yaşamı boyunca çeşitli dillerle yayınlanmış 100'ün üzerinde bilimsel eseri bulunmaktadır.

dır. Çeşitli idari kademelerde görev almıştır, 2008 yılından bu yana da Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı olarak görev yapmaktadır. Ana çalışma konuları kentsel açık ve yeşil alanlar, kıyı alanları, doğal ve kültürel peyzajların korunmasıdır. Ortageşme iyi derecede İngilizce ve İspanyolca bilmektedir. Buyurun Hocam.

Prof. Dr. VELİ ORTAÇEŞME

Akdeniz Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı

"Korumada Peyzaj Boyutuna İlişkin Uluslararası Yaklaşımlar"

Sayın Genel Müdürüm, TMMOB Peyzaj Mimarlar Odasının Sayın Genel Başkanı, yönetim kurulu üyeleri, değerli üyeleri, Ankara Barosunun çok değerli temsilcileri, Bakanlıkların değerli temsilcileri ve değerli peyzaj mimarları, varsa aramızda sevgili öğrenciler; yaz geldi biliyorsunuz okullar tatil oldu, bilmiyorum öğrenci arkadaşlar fırsat bulabildi mi? Ben de bu vesileyle bu konudaki görüşlerimi sizlerle paylaşmayı arzu ediyorum.

Tabii ben konuya Hocamın ifade ettiği gibi yurtdışı örneklerinden değil, ama uluslararası anlayış hangi yönde cereyan ediyor? Nereden başladı, nereye geldi? Bu gelişen anlayış içerisinde peyzajın yeri nedir? Bu konulardaki gelişmeleri özetlemek istiyorum. Tabii bunları özetlerken de, bugün bu panelin konusu olan gündemdeki biyolojik çeşitlilik ve tabiatın korunmasına dair yasa taslağındaki birtakım öngörülerle de ilişkilendirmeye, birtakım yasada yer alan konulardaki kişisel görüşlerimi sizlerle paylaşmaya çalışacağım.

Tabii konu gerçekten çok önemli, biyolojik çeşitlilik ve tabiat dediğimiz zaman, ülkemiz gerçekten bu konuda çok zengin ve inanın bu konunun çok tanıtımını da yapamadığımızı ben size burada söylemek istiyorum. Geçen Nisan ayında Antalya'da Avrupa Peyzaj Forumunu yaptık. 43 ülkeden 170 katılımcıyla. Açılış konuşmasında ben Türkiye'deki tür sayılarını, bitki tür sayımızın neredeyse bütün Avrupa'daki bitki tür sayısına yakın olduğunu, sulak alanlar bakımından Ortadoğu'da, Avrupa'da, yakın coğrafyada en geniş sulak alanların Türkiye'de olduğunu söyledikten sonra, üç bitki coğrafya bölgesinin olduğunu ve diğer bazı biyolojik çeşitlilikle ilgili rakamları verdikten sonra ki, açılış konuşmamdan sonra; bazı katılımcılar, biz Türkiye'nin bu kadar zengin bir doğal yapısının olduğunu, biyolojik çeşitliliğinin olduğunu bilmiyorduk gerçekten dediler.

Hakikaten bu konuda tanıtım da çok önemli bir şey, bir boyut. İşin o boyutunu da hiçbir zaman uluslararası tanıtımda çok önemli. Bunun önemli parçalarından birisi de tabii ki bu uluslararası birliklere üyelik de çok önemli. Hemen konuşmanın başında belirtiyim ki, uzun yıllardan beri hâlâ ben ülkemizin neden Avrupa Milli Parklar ve Doğal Parklar Federasyonuna üye olmadığını anlamış değilim. Bunu bir zamanlar Orman Bakanlığının yetkililerine de sordum, IUCN'e üyeyiz, oraya değiliz dediler, ama şimdi Pan Parks'a bir parkımız giriyor, ama Pan Parks'ın inisiyatifinin arkasındaki kurumla da bağlantılarımızın mutlaka olması gerekir diye düşünüyorum.

Değerli katılımcılar, elbette ki biyolojik çeşitliliğin korunması önemli ve her geçen gün daha da önem kazanıyor. Birkaç örnek vererek, ra-

kam vererek başlamak istiyorum aslında konuşmama. 18. Yüzyıldan günümüze kadar dünya genelinde 6 Milyon kilometrekare orman alanı yok olmuş vaziyette, son 200 yılda ki, bu miktar Avrupa yüzölçümünün yarısından fazla bir rakam. İşte 25 bin civarında bitki türünün kaybolduğundan bahsediliyor, 300 civarında memeli hayvan ve kuş türünün neslinin yok olduğundan bahsediliyor ve buna benzer biyolojik çeşitliliğe önemli darbeler vurulduğu, yapılan çalışmalarla ortaya konulmuş vaziyette. Öte yandan hepimizin bildiği gibi teknolojik gelişmelere paralel olarak da çevre kirliliği de bir yandan yükseliyor. İşte küresel ısınma en büyük etki. Bugün uluslararası platformdaki bütün toplantıların mutlaka bir oturumu küresel ısınma ve bunun peyzajlar üzerine, bitki türleri üzerine ya da onun üzerine getirdiği sonuçlardır, olumsuz sonuçlardır ve bunlarla mücadeledir. Dolayısıyla günümüzde aslında doğanın korunması ve biyoçeşitliliğin korunması konusu çok daha önem arz eden bir konu olarak önümüze gelmiş vaziyette.

Burada tabii bir korunan alanlar sisteminin oluşturulması en önemli unsurlardan bir tanesi ve bu fikir de yeni değil, hepimizin bildiği gibi insanların ilk devrelerine kadar da gidiyor. Çin'de, İran'da, Mısır'da ilk kurulan koruma alanları, ama koruma alanı olgusunun bugünkü anlamda, işte doğa parçalarının, floranın, faunanın kurulması ve halkın buradan yararlanması aslında ilk örneği Hollanda'da, 1576 yılında. Bugün de hâlâ varlığını sürdüren Den Haag kentinde.

İkinci önemli uluslararası girişim de, sınıflandırma konusunda olmuş ve en son sınıflandırma, bugün de geçerliliğini sürdüren 1992 yılında Venezuela'nın Caracas kentinde kabul edilen sınıflandırmadır ki, burada iki farklı statüden size bahsedeceğim. Habitat tür yönetim alanları, yeni bir statü olarak tanımlanmıştır. Bir de karasal-denizel peyzajlar. Belki peyzaj boyutuna vurgu yapan ilk sınıflandırma da budur diye söylüyorum. Bir bilgi verme anlamında, dünya genelindeki sınıflandırma, diğer tüm korunan alanlar bu 6 sınıf içerisine dahil edilmektedir. Bununla ilgili de bir kitap var, 1000 dönümün üzerindeki bütün alanlar bu kitapta yer alabiliyor.

Şimdi bu son sınıflandırmada ilk kez peyzaj alanlarıyla ilgili bir ifadenin geçtiğini görüyoruz. Burada tabii kastedilen, peyzaj alanı olarak ifade edilen alan, hem manzara güzelliği olan doğal alanlar. İnsan olduğu kadar, insan ürünü olan kültürel alanlar da bunun içine dahil edilmiş ve rekreasyon faaliyetleri de bu tip alanların önemli bir unsuru olarak tanımlanmış durumda.

Uluslararası alanda bugün doğanın korunması konusunda birçok önemli inisiyatif var ve devam ediyor. Peki, bu nasıl oluyor ve hangi noktalara vurgu yapıyor? Onu da biraz da panel konusuyla ilgili konulara vurgu yaparak geçmek istiyorum. Örneğin Birleşmiş Milletler Konferansları bunda önemli bir dönüm taşı, Nitekim 1992'de Rio'da yapılan Birleşmiş Milletler Konferansında, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi imzalanıyor. Önemli dönüm noktası, 1992 biyolojik çeşitliliğin korunması anlamında. Daha sonra Dünya Doğayı Koruma Stratejisi ve onun devamı niteliğinde, Yeryüzünü Koruyalım Stratejisi üç sivil toplum örgütü tarafından geliştirilmiş ve sonraki süreçte birçok ülke tarafından kılavuz olarak kullanılmış bir stratejiler dizisi.

Tabii korunan alanlarla ilgili biliyorsunuz her 10 yılda bir dünya kongresi de yapılıyor. Sonuncusu 2003 yılında Güney Afrika'da Durban şehrinde yapıldı. Burada da 15 maddeden oluşan bir eylem planı var.

Birkaç maddesini sıralayacağım, yine panel konusuyla ilgili. Bir defa bütün ülkelere kendi ulusal alanlarının yüzde 10'unu koruma alanı olarak ayırma ödevi veriyor, yüzde 10, demin Yüzde 5 konusunu Sevgili Mustafa dile getirdi. Tüm korunan alanların çevresiyle mutlaka doğal ekolojik ilişkilerinin kurulmasını ifadelendiriyor ki, yasa taslağında da bu var. Tüm koruma alanlarının yerel halkın görüşleri ve katkılarıyla tesis edilmesi ve yönetilmesini öngörüyor. Bunu tartışacağız var mı yok mu? Tüm paydaşların yine desteği, yine bu en son Durban stratejilerinde belirlenen önemli konulardan bazıları. Bunun dışında yine uluslararası girişimler, bu konuda biliyorsunuz Uluslararası Koruma Alanları Ağları, işte Ramsar alanları gibi, biyosfer rezervleri gibi bu ağlar da, uluslararası öneme sahip alanlara bir prestij unsuru olarak da, hem de bir ek uluslararası koruma getirmesi bakımından da önem taşıyor.

Uluslararası deyince bir bu genel gelişmeler var, bir de bizi tabii doğrudan ilgilendiren, içinde bulunduğumuz coğrafya ya da ülke politikası gereği, bir de Avrupa Birliği ve Avrupa coğrafyası var. Avrupa Birliği içerisindeki koruma konusunda, hepimizin bildiği Natura 2000 alanları en son olarak geldi. Önce kuş koruma alanlarıyla başladı 1979 yılında, daha sonra Habitat Yönergesiyle Natura2000 alanlarına döndü ve bugün Natura2000 alanlarıyla ilgili ciddi çalışmalar Türkiye'de de yapılıyor; bu çok önemli, Avrupa Birliğine uyum süreci çerçevesinde. Bir de Avrupa Konseyi boyutu var. Türkiye'nin yine üyesi olduğu, henüz belki Avrupa Birliğine üye değiliz, ama Avrupa Konseyinin üyesiyiz, üstelik kurucu üyesiyiz, 47 ülkeden bir tanesiyiz. Bir de Avrupa Konseyi çatısı altında giden çalışmalar var ki, benim izlenimim burada biraz uzak durmuş Türkiye. Tüm toplantı notlarına baktım, Türkiye temsilcileri katılmamış ya da *apologized* şeklinde özür dilemiş gibi.

Şimdi burada tabii nedir bu Avrupa Konseyinin geliştirdiği konular? Burada peyzaj nerede ifade ediliyor dediğimiz zaman, Tuluhan Hocam kendi sunuşunda da bildirdi, üzerinde ben çok durmayacağım, çeşitli panellerle de paylaştık. Bu Avrupa Peyzaj Sözleşmesi önemli bir sözleşme. Özellikle de peyzajın kültürel boyutuna vurgu yapan, önemli bir sözleşme olduğunu burada belirtmek istiyorum. Bunun dışında yine Avrupa Konseyine bağlı, Avrupa Bölge Planlamadan Sorumlu Bakanlar Konferansının çalışmaları ve konferanslar dizisi var. Bu konuda az önce ifade ettiğim gibi çok katılmadığımız toplantılar. Eski adıyla İmar Bayındırlık ve İskân Bakanlığının katılması gereken, sanıyorum yeni yetkilendirilmede de Çevre ve Şehircilik Bakanlığının katılması gereken, ama katılmadığımız ve yine peyzaj boyutuyla ilgili birçok ifadelendirilen konuların olduğu, Avrupa Bölge Planlamadan Sorumlu Bakanlar Konferansı, kısa adıyla CEMAT toplantıları var. Burada da yine bunun çalışması başlığı altında "*Avrupa Kıtasının Sürdürülebilir, Mekânsal Gelişimi İçin Rehber İlkeler*" adı altında yayınlanmış belgeler var.

Şimdi oradan birkaç tane vurgu yapmak istiyorum. Bu rehber ilkelere kültürel peyzajların Avrupa kimliğinin önemli bir parçası olduğu vurgulanıyor ve şunlar isteniyor: Peyzajların korunmasını mekânsal planlama ve diğer sektörel politikalarla bütünleştirmek, peyzajların karakter analizinin yapılması ve onları değiştiren güçlerin analizi, -*Tuluhan Hocam bahsetti*- yine peyzajların korunması yönetimi ve planlanmasına yönelik politikalar ve peyzajların değeri konusunda halkın bilinçlendirilmesi.

Özellikle 2001 yılında Portekiz'de yapılan "Peyzaj Mirası Mekânsal Planlama ve Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı"nda, peyzajların nasıl mekânsal planlamaya aktarılması gerektiği konusunda çok somut öne-

riler de var. Burada vurgulanan konu şu: "Peyzajlar sadece korunacak birer kültürel miras unsuru değildir, sadece bir koruma alanı unsuru değildir. Aynı zamanda uygun şekilde yönetilmeleri ve kalitelerinin artırılması gereken kaynaklardır" şeklinde.

Özellikle Avrupa Konseyinin, Avrupa Peyzaj Sözleşmesiyle gelen bugün Dünya Peyzaj Sözleşmesi'ne doğru gittiği bir ortamda, araziye bakış artık biraz daha değişiyor. Araziye artık insanların kültürel birikimi sonucunda oluşan yapı olarak bakılıyor, peyzaj olarak bakılıyor ve politikaların buna göre şekillendirilmesi gerektiği ifadelendiriliyor. Nitekim Avrupa Peyzaj Sözleşmesi o kadar geniş ilgi gördü ki, bugün 2010 yılında Dünya Peyzaj Sözleşmesi'nin yapılması yolunda çalışmalar başlatıldı. Buradaki görevi de, Birleşmiş Milletler UNESCO Kültür Müdürlüğü üstlenmiş durumda ve şu anda bir Dünya Peyzaj Sözleşmesi yapılması yolundaki çalışmalar da sürdürülmekte.

Şimdi bu genel değerlendirmelerden sonra, biraz buradaki bazı konulara dikkat çektikten sonra, kısa özet yapayım, ondan sonra kanun taslağına gideyim. Özetle; doğa koruma konusundaki uluslararası anlayışın, üstün özelliklere sahip doğa parçalarının koruma altına alınması şeklindeki geleneksel yaklaşıma ek olarak, korumanın arazinin taşıdığı kültürel peyzaj değerlerini de dikkate alması gerektiği. Bu bağlamda, peyzajların görsel değerinin yanı sıra kültürel değerinin de ortaya konulması, mekânsal planlama ve diğer sektörel politikalara entegre edilmesi, çevrelerindeki doğal çevresel sistemlerle bağlantılarının kurulması ve bu konuda yerel halkın ve diğer tüm ilgili kesimin katılımın sağlanması, birçok uluslararası programın ve sözleşmenin Avrupa coğrafyasında özellikle uzlaştığı, üzerinde uğraştığı konular olduğunu ifade ettikten sonra, gündemdeki tasarı hakkındaki görüşlerimi de paylaşmak istiyorum.

Ben de Tuluhan Hocam gibi tasarıyı oldukça geniş kapsamlı olarak düşünülmüş olduğunu ve bundan önce henüz mevzuatımızda yer almayan birçok konuyu da içermesi bakımından da genel olarak olumlu bulduğumu ifade etmek istiyorum. Tabii birkaç nokta var, onların üzerinde belki düşünmemiz ve hep beraber tartışmamız gerekir. İlk olarak, 4. maddede statüler tanımlanıyor, daha doğrusu koruma statüleri. Tabii eski Milli Parklar Kanunu kalkacağı için, dolayısıyla burada ne fark var ya da ne hatalıydı şimdi ne olmuş? O noktadan da bakmak lazım. Bir tabiatı koruma alanı tanımı var. Bu eski yasada da vardı, bu yanlış bir ifade. Milli park tabii tabiatı koruma alanıdır, tabiat anıtı da bir tabiatı koruma alanıdır. Bunun İngilizce terminolojideki karşılığı Nature Reserve'dir . Doğa rezervi olarak bunu çevirebiliriz ya da tabiat rezervi, nasıl söylerseniz, ama tabiatı koruma alanı ifadelendirilmesi yanlış. Eski yasada da yanlıştı, burada da aynı şekilde korunduğunu görüyoruz yanlış ismin; doğrusunun tabiat rezervi olması lazım. Ben acaba daha Türkçe bir şey bulabilir miyim diye Türk Dil Kurumunun web sayfasına da girdim, ama karşılığını bulamadım. Bulunursa, Türkçesi olursa daha da hoş olabilir, ama burada tabiatı koruma alanı isminin, statü isminin yanlış olduğunu ifade etmek istiyorum.

İkincisi, az önce söylediğim son uluslararası tanımlamada yer alan statülerden, Habitat Tür Koruma Alanları yeni yasaya eklenmiş durumda. Bu olumlu bir gelişme, ama yine bu son sınıflandırmada yer alan Karasal-Denizel Peyzajlar tanımlamasını, bu yeni taslağına konulmamış olduğunu görüyoruz ki, birini koyuyorsanız öbürünü de koyun. Madem en son gelişmelere göre bir çalışma yapıyoruz, bunun da olması lazım.

Bu statünün diğerlerinden ayrılan tarafları olacaktır mutlaka. Burada kastedilen, az önce sunumumda da biraz bahsetmiştim, üstün estetik değere sahip alanlar. Bunlar denizde de olabilir, karada da olabilir. Özellikle Denizel Peyzaj Koruma Alanları konusunda biraz da geri kaldığımızı düşünecek olursak, böyle bir statünün ben yeni taslakta yer almasının yararlı olacağını düşünüyorum.

Üçüncü olarak, 6. maddede ifade edilen "*koruma kararı kaldırılabilir*" ifadesi gerçekten beni belki bu yasada en çok, yani yeniden değerlendirmeden bahsediliyor, eski statülerden de bazı alanlarda koruma kararının kaldırılabilirliği ifadesi yer alıyor; bu gerçekten sakıncalı bir ifade. Yani ilan edilirken tabii ki aynı Bakanlık ilan etti, aynı kriterlerle hemen hemen diyebileceğim. Belki geliştirildi ilan edildi, aynı süreçlerden geçti. Ne değişti de bunu kaldırırsınız? Yanlıştır filan noktasındaysa, o zaman çok sakıncalı. Nasıl bugün yanan orman alanları, orman amaçları dışında başka bir şeyle kullanılmıyorsa, eğer bir koruma alanı da bir şekilde tahrip edildi ve özelliklerini yitirdiyse, birtakım peyzaj onarım önlemleriyle yeniden bana göre eski haline getirilebilir diye düşünüyorum. Bu beni yeni taslakta en çok üzerinde düşündüğüm bir ifade olduğunu burada ifade etmek istiyorum.

7. maddede, "planlamadan önce bölgeleme yapılır" gibi bir yaklaşımda bulunmuş. Bu tabii planlamanın mantığına aykırı, yani statüsüne göre diyor koruma alanının, planlamadan önce bölgeleme yapılır. Planlamadan önce bölgeleme yaparsanız, kararı vermişsiniz demektir. Yapacağınız birtakım analiz çalışmaları sonucunda bölgelemenin nasıl olacağına karar verebilirsiniz. Bunu bir yanlış ifade olarak geçtiğini burada söylemek istiyorum.

8. madde, ekolojik etki değerlendirmesiyle ilgili. Bu gerçekten çok önemli, yeni bir kavram, olumlu olduğunu düşünüyorum bunun. Özellikle koruma alanlarıyla ilgili birtakım projeler gündeme geldiğinde yapılacak bir süreç olarak tanımlanmış. Ancak tabii burada ne kadar bunun içeriğinin yönetmeliklerle yapılacağı ifade edilse de, yasada ifade edilebilir ya da yönetmelikte ayrıntılandırılabilir. Ben bu Ekolojik Etki Değerlendirmesi çalışmasının, biyolojide bir hiyerarşi düzeni vardır, biyolog olanlar bilirler. Bunun peyzaj düzeyinde yapılması gerektiğini düşünüyorum. Biyolojide basamaklar vardır, organizma hücreden başlar, organizma yukarı doğru gider, ekosistem onun üzerinde, peyzaj onun üzerinde biyom ve ekosfer şeklinde gider. Bunun peyzaj düzeyinde yapılmasının önemli olduğunu düşünüyorum. Zaten tüm ekolojik çalışmalarda geniş arazileri kapsadığı zaman, birden fazla ekosistemler içerebilir. Dolayısıyla bu çalışmanın yapılacağı uygun düzey, peyzaj düzeyi olmalıdır diye düşünüyorum.

Yine yasada eksik gördüğüm bir başka nokta, katılımı ilgili. Genel gerekçe ve madde gerekçelerinde çok vurgu yapılmış. Yani katılım konusunda, yetersiz kaldığımız konusunda, ama yasa formülasyonunda yine yetersiz kalmışız ve tariflendiği şekliyle, şu andaki şekliyle bilgilendirme dışında bir katılım öngörmüyor. Mevcut durumda da öyle, yani bilgilendirme toplantısı yaparak katılım sağlıyoruz diyoruz. Zaten az önce sanıyorum Mustafa'nın da sunumunda gördük, orada eleştiri konusu da olmuş katılım konusu. Bu katılımın halkın ve ilgi gruplarının aktif katılımı, karar alma sürecine katılımı şeklinde formüle edilmesi daha doğru olacaktır. Nitekim bu konuda Çevre Orman Bakanlığında bir doktora tezi de yaptı bir arkadaşımız. 4 yıl, 5 yıl çalıştı, ben de jürisindeydim. Nasıl katılınması gerektiği konusunu ortaya koydu, ama

Bakanlık kendi yaptırdığı ya da kendi personelinin yaptığı tezi demek ki burada katılım konusunu formüle ederken çok dikkate almamış. Alınması gerektiğini düşünüyorum, çok önemli katılım mekanizmaları tanımlanmıştı o çalışmada. Bu konuda yetersiz kaldığını düşünüyorum.

Bir ilginç öneri 10. maddeyle ilgili. Burada işbirliği ve işletme yetkisi devri var. Koruma alanlarında işbirliği ve işletme yetkisi devri. Şimdi eğer çağdaş bir şey yaparsak, ben bunu bir adım daha ileri götürülmesini öneriyorum. Koruma yetkisi devrini tanımlayalım burada. Neden bunu söylüyorum? Özellikle İngiltere'deki doğa koruma sivil toplum örgütleri, alanları kendileri yönetir. Bir mukavele yaparlar yetkili kurumlarla ve çok güzel örnekleri var. Belki Türkiye bu modeli de denemeli. Yani biz belki kamu kurumları olarak etkin koruma yapamıyoruz, biraz sivil toplum örgütlerine koşullarını tanımlayarak, sözleşme karşılığında koruma yetkisi devri de verelim. Küçük alanlarda, özellikle ekolojik değeri, ekosistem değeri, tür değeri, biyolojik çeşitliliği zengin alanlarda etkin korumaları belki sivil toplum eliyle daha iyi yapılabildiğini göreceğiz. Bir film de vardı, belki hatırlarsınız, Entel Köy Efe Köye Karşı. Entel köyün yaptığı çalışmalar biliyorsunuz çok ilerici olmuştu. Neden böyle bir deneme de yapılmasın, tanımlanmasın? Çünkü örnekleri var yurtdışında da.

Son bir-iki madde söyleyerek sözlerimi tamamlamak istiyorum. Yönetmeliklerin çıkarılması için 3 yıl öngörülmüş, çok uzun. Yani 3 yıl süre içinde çok uzun bir dönem, 1 yıla sınırlandırılması uygun mudur? Eskiden öyle derlerdi, şimdi 3 yılda yönetmelik çıkarılması öngörülüyor, 3 yıl içinde ne olacak kim bilir. Doğal sitler konusunda gerekçe bölümünde bir ifadelendirme var, ama tabii şimdi yetki herhalde paylaşımı ya da farklılaşması da söz konusu doğal sitler konusunda. Çünkü bu yasanın asıl sahibi gibi Orman ve Su İşleri Bakanlığı gözüküyor. Doğal sitler konusunda da şu anda bildiğim kadarıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkili, ama adı üzerinde doğal sit. Siz de tabiatın korunması diyorsunuz, kanun tasarısı çıkarıyorsunuz. Doğal sitlerin bu yasa kapsamına alınmaması, bana biraz çelişkili gibi geldi. Nasıl formüle edilebilir? Bilmiyorum. Taslakta bir tabii değer tanımı yapılmış, bu ilgimi çekti, doğal sit tanımı yapılmış. Tabii değer adı altında doğal sitin tanımı yapılmış. Bunu da düşünmek gerekiyor. Bu tabii sit midir de, sit denilememiş de tabii değer denilmiş gibi de aklıma soru işaretleri geldi. Bu yönüyle de değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Tabii sit, doğal sit, tabiatı korumayla ilgili bir yasada mutlaka yerinin olması gerekir diye düşünüyorum.

Son olarak ifade etmek istediğim, biz akademiden geliyoruz, peyzaj mimarları yetiştiriyoruz. Özellikle korunan alanlar konusunda, planlama konusunda bilgilerle onları destekliyoruz. Yine peyzaj ekolojisi önemli verdiğimiz bilgi alanlarından bir tanesi, bitkilerle ilgili. Dolayısıyla ben bu yasanın eylem alanlarında, özellikle korunan alanlarla ilgili her türlü planlama konusunda, artı yasada tariflenen bu *Ekolojik Etki Değerlendirmesi* sürecinde biyologlarla birlikte, peyzaj mimarlarının da yer almasının önemli olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim, soru-cevapta belki konuları açma imkânı olur.

MUSTAFA ARTAR-

Sayın Prof. Dr. Veli Ortaçesme Hocama çok teşekkür ediyoruz. Tabii sizlerin de daha önceden ilettiğimiz programda da göreceğiniz ve gördüğünüz üzere, programda değişikliklerimiz oldu. Dün bize gelen bir

faks mesajıyla Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarları Bölüm Başkan Yardımcısı Sayın Prof. Dr. Şükran Şahin'in programında değişiklik olması nedeniyle, bu Peyzaj Düzeyinde Ekolojik Etki Değerlemesi konusundaki sunuşu bugün gerçekleştiremeyeceğiz. Tabii yaz dönemine girdikçe hep talihsizlikler bizim odamızın da peşini bırakmıyor diyelim. Yine yönetim kurulu üyemiz, aynı zamanda Bilkent Üniversitesi Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarisi Bölüm Başkanı Sayın Dr. Gaye Çulcuoğlu'da bugünkü bir rahatsızlığı nedeniyle, öğleden sonra bize bildirdiği, panelimize katılamayacak.

Fakat özellikle kentsel alanlarda biyolojik çeşitlilik, tabiatın korunması ve bu son süreçlerde Atatürk Orman Çiftliği konusunda odamız da gerçekten farklı meslek gruplarıyla da ortak çalışmalara imza attı. Özellikle son dönemde Mimarlar Odası yine TMMOB nezdinde farklı komisyon çalışmalarında da odamız adına yer alan, odamız Genel Sekreteri Sayın Redife Kolçak'ı bu konunun tam başlığı olmasa da, bu konuda birkaç söz söylemek için ben kürsüye davet etmek istiyorum. Buyurun Sayın Kolçak.

REDİFE KOLÇAK

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Genel Sekreteri

Sayın ikinci başkanımın bir sürprizi bu bana, ama Atatürk Orman Çiftliği deyince gerçekten konuşmadan edemedim. Öncelikle Gaye Hocamın gerçekten dün akşam kızının sağlığına ilişkin hastane koşullarında olduğu bir süreç yaşıyor. O yüzden onun adına çok özür diliyoruz. Beraber de çalıştığımız bir dosyadır Atatürk Orman Çiftliği. Tam -Tabiat ve Biyoçeşitlilik Yasasıyla nasıl ilişkilendiririz- gibi belki bir ya da ilişkilendirilmektedir gibi bir soru aklınızda canlanmakta olabilir. Özellikle bu paneli örmeye çalıştığımızda, tüm bakanlıklarımıza bilgilendirme yapmaya gittiğimizde, Milli Parklar Genel Müdür Yardımcımızla yaptığımız bir sohbet, aslında bugün tam da Atatürk Orman Çiftliğine ilişkin çok derin bilgi aktarımının günöymüş diye düşündüm.

Çünkü şöyle bir açıklama yaptı Genel Müdür Yardımcımız. Özellikle kanunu hazırlayan bakanlık olmalarına rağmen, ekolojik etki değerlemeye ilişkin de tereddütleri vardı Sayın Genel Müdür Yardımcımızın. Aslında burada olması ve birlikte bir beyin fırtınası yapılması konusunda ve peyzaj mimarlığının, peyzaj düzeyinde bu çalışmalarını nasıl örnek ve Bakanlığımıza ışık tutmak çabaları içerisinde olduğumuzu görmesini istemiştim. Çünkü şöyle bir cümle sarf etti: "*Avrupa Birliğine uyum için çalışan bir hükümetiz ve bu uyum içerisinde bizde kesinlikle olmazsa olmaz şart, şehirleşme oranınızı arttırmalısınız.*"

Biraz evvel çok değerli Hocam da, kentleşme oranlarının son derece yüksek bir seyirde devam etmesi gerektiğini söylerken, işte tam da belki de biyolojik rezervlerimiz, biyoçeşitliliğimiz ve kentlerimizin kurulduğu peyzaj alanlarında yerleşme ve yapılaşma sürecinde şimdi Atatürk Orman Çiftliğinin karşılaştığı talihsiz durum.

Atatürk Orman Çiftliği Ankara, belki çok daha iyi biliyor, ama uluslararası ve ulusal arenada son derece net, kimliği açık, oluşum ve gelişim süreçleri herkes tarafından son derece ön kabulü çok yüksek, olağanüstü, belki de bir kurtuluş mücadelesi vermiş bir ülkenin evlatları için ikinci bir kurtuluş mücadelesi örneği olan bir alandan söz ediyoruz.

Atatürk Orman Çiftliği üzerinde Ankara nazım planları 1998 plan değişikliği, Ankara Büyükşehir Belediyesine plan yapma yetkisinin devri 2006 süreci ve beraberinde gelişen iki planlama süreci. 2008 yılında Ankara Büyükşehir Belediyesinin hazırlamış olduğu koruma amaçlı nazım imar planı, meslek odalarının ve bilim insanlarının büyük reddiyle karşılaşmış ve 2010 yılında yargı sürecine taşınmış ve iptal edilmiştir.

Ankara Büyükşehir Belediyesi tekrar Atatürk Orman Çiftliği üzerinde kanundan gelen yetkisini kullanmak üzere ikinci planı yapmak zorundaydı. 2010 yılında yeni bir plan yaptı. Plan askıya çıktığında, aslında 2008'le 2010 ruhu arasında çok büyük bir farklılığı olmadığını gören bilim insanları, tekrar yargıya müracaat ettiler. Ancak bu kürsüden söyleyebilecek miyim bilmiyorum, ama çok büyük endişe duyduğumuz bir süreci yaşıyoruz, ama Ankara Büyükşehir Belediyesi Tarım Bakanlığının da onayı, zaman zaman da bizi gerçekten geleneksel kamu kültürüyle son derece şaşırtan, çok değerli kurumumuz Orman Genel Müdürlüğünün yaklaşım tarzıyla da son derece büyük sarsıntıya uğradığımız bir parçalanmayla karşı karşıya.

Plan üzerinden hareket edemeyeceğini bilenler, bu alanın -Ankaralı hemşerilerimiz çok iyi biliyorlar- çok büyük rant değeri yüksek bir yol güzergâhları arasında kaldı, İstanbul ve Eskişehir yolu üzerinde ve bu alan üzerinde şu an parça parça kentsel dönüşüm ilan ederek, gelişme alanları ilan ederek planı parçalayarak, şu an bir gelişim süreci yaşanıyor. Bunun karşısında Peyzaj Mimarları Odası olarak yargı süreci, hukukun üstünlüğü süreci, bütün işlevleri devreye soktuğumuz halde, elimizden parça parça giden 47 hektarlık, 57 hektarlık. Şu an Başbakanlık tarafından başkanlık konutu yapılmasına ilişkin bir taleple geldiği ve bizim plan iptali için açtığımız davaya karşılık, Başbakanlığın Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı yanında müdahiliyet gösterdiği bir süreç yaşanıyor. Dolayısıyla Atatürk Orman Çiftliği bir kentin makro formunu çok önemli derecede etkileyen, hanı bir taraftan da şey diyorlar, koruma amaçlı imar planı toplantılarına katıldığım için, bu argümanı sizinle paylaşıyorum. "Orası doğal ortam değildir, insan eliyle oluşturulmuştur, o yüzden de kentin fiziki ortamına bir katkısı yoktur".

Tabii burada bulunan bütün meslektaşlarımız ve Bakanlık yetkililerimiz Atatürk Orman Çiftliği için söylenen insan eliyle oluşturulmuş, Genel Müdür Yardımcımız da çok değerli bir orman mühendisi. Orada neredeyse mescere haline getirilmiş Gazi tesislerini sanırım hepimizden çok daha iyi biliyor. Böylesi bir değeri elimizden alıyorlar.

Tabiat ve Biyoçeşitlilik Yasasında, ekolojik etki değerlemenin girmesi ve özellikle 8. maddede, ekolojik etki değerlendirme ve üstün kamu yararının beraber zikredilmesi, gerçekten son 10 yıldır yaşadığımız çok büyük kaostan, özellikle kentleşme, yerleşme ve yapılaşma süreçlerinde yitirmekte olduğumuz su ve toprak değerlerimiz, ekosistemlerimiz ve özellikle de 2B orman arazilerine ilişkin müthiş bir mücadele veren bilim insanlarının karşısında 8. madde çok etkileyici. Özellikle 2011 Temmuz ayından itibaren yaşanan kanun hükmünde kararnamelerle yönetilen bir ülkenin evlatları olarak bizler, 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle Çevre ve Şehircilik Bakanlığının sonsuz bir yetkiyle, tapulu ve tapusuz tüm alanlarda dönüşüm yetkisinin verilmesi karşısında, genel başkanımın ifadesiyle endişe, kaygı ve sıkıntı duyduğumuz bir süreci yaşanırken, Şubat, Mart ve Nisan ayı 3 ay üst üste sağanak şeklinde kanun ve yönetmeliklerle geçti.

Afet Riski Altında Kalan Alanların Dönüşüm Kanunu, 2B Yasa Tasarısı, arkasından Yapı Denetim Kanununda gelecek olan değişiklik ve üç tane çok önemli Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği ve beraberinde Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğindeki değişikliklerle, ülke aslında geçen gün yine Meclis toplantısında şu ifadeyi sarf etti Peyzaj Mimarları Odası: *"Özellikle dönüşüm yasasıyla ülke coğrafyasının, ülkenin bütün değerlerinin altüst edileceği bir kaosa doğru sürüklenen, tüm fiziki yapısında çok radikal değişikliklere ilişkin, karşımızda çok da kararlı duran bir iktidarın karşısında, bugün Tabiat ve Biyoçeşitlilik Yasası peyzaj mimarları camiasını çok memnun etmektedir."*

Sanki bir emniyet sibobu, sanki yukarıdan bir sihirli değnek deymiştir ve bu yasa eğer gerçekten bu haliyle ve 8. madde gerçekten üstün kamu yararı ve ekolojik etki değerlemesi, devreye bu kadar seri sokulacak, girecek olursa, biz gerçekten bugün fırtına şeklinde 19 bin yapı stokunun afet riski altında kalan yapıdır diyerek, 10 milyonun yıkılma tehlikesiyle karşı karşıya kaldığı. Bu şu demek oluyor: İki kişiden birinin evi kesinlikle yıkılacak. 2B arazilerinin kentsel dönüşümü finansör olarak satışa sunulduğu bir ülkede Tabiat ve Biyoçeşitlilik Yasası peyzaj mimarlığı camiası tarafından gerçekten çok büyük memnuniyetle karşılanmıştır.

Çekincelerimiz yok mudur? Vardır. Korunan alanların imar planlarıyla entegrasyonundan söz eden bir kanun taslağında, biz burada bu panelle belki de bir sonraki yasama dönemi için yasalaşacak olan bu kanuna ilişkin, buradan bu ülkenin mühendislik ve mimarlık disiplininden gelen, bu ülkenin korunan alanlarının kullanıma açılırken fiziki planlarını en temel ilkelerle üreten peyzaj mimarlığı camiası olarak şöyle bir nidayla çıkabiliriz. Üstün kamu yararını biz buradan, bu panelden çok net tarifleyerek, çok değerli Bakanlık temsilcilerimizle paylaşabiliriz. Üstün kamu yararının tariflendiği, çok net tariflendiği bir süreçte, biz bu yasaları bu halkın ve ülkenin çıkarları doğrultusunda yapıyor isek eğer, Tabiat ve Biyoçeşitlilik Yasasında yatırımcıların beklediği, belki de çok büyük iştahla bekledikleri, iştah açıklığıyla bekledikleri bazı kanun maddeleri uygulama yönetmeliklerinde çok net ve çok kararlı olarak düzenlenecektir diyorum.

Atatürk Orman Çiftliği, bu Ankara için ve bir kentsel yaşam içerisinde kalan bu kadar büyük bir yeşil alan dokusu, bu kadar net bir hava koridoru için, bugün yaşananlar karşısında maalesef çok üzgünüz. Kendi ülkemizde, kendi ülkenin evlatları olarak bu değeri koruyamadık belki, ama bugün UNESCO'ya Europa Nostra'ya ve ICOMOS'a kültürel peyzaj ilan edilmesi konusunda çok ivedilikle bir müracaatta bulduk. UNESCO'ya gidebilmek için Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızla önümüzdeki hafta bir görüşme yapacağız. Çünkü UNESCO'ya müracaat Bakanlık düzeyinden geçiyor, ama bugün onların yerel temsilcileri olan Europa Nostra ve ICOMOS'a müracaatlarımızda bulduk. Çalışma komisyonlarımız bu anlamda devam ediyor. Aslında belki de buradan Atatürk Orman Çiftliğinin kültürel peyzaj tesciline ilişkin bir çağrıda bulunmak, Bakanlık temsilcilerimize bu anlamda bize destek vermelerini sağlamak için de bir arena oldu diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum, bilgilerimi aktarmaya çalıştım. Saygılar sunuyorum.

MUSTAFA ARTAR –

Çok teşekkür ediyoruz bilgiler için. Ben demin tabii ve başta yöntem olarak da söylemeyi unuttum, özür diliyorum. Biz konuşmacılarımızın tamamı gelebilmiş olsaydı, ikinci konuşmacımızın ardından bir ara vermeyi planlıyorduk, ama zamanı da tüm kullanıcılarımız iyi kullandılar, hızlı da ilerledik geç başlamamıza rağmen. Fakat demin Sayın Hocam Prof. Dr. Veli Ortaçesme'nin sunumu ardından ben de bir kısa değerlendirme yapmayı ihmal ettim.

Aslında bu masanın başında gördüğünüz herkes, diğer hocalarımız da gelseydi onlar da birlikte Peyzaj Mimarları Odasının Uluslararası İlişkiler Komisyonu Üyeleri bir taraftan da. Biz de odanın uluslararası ilişkiler, özellikle de IFLA Dünya Peyzaj Mimarları Federasyonu ile birlikte, korumacılık konusunda da yapmış olduğu çalışmalara ortak bazı çalışmalarını üretmek için uğraş veriyoruz. Özellikle UNESCO ve ICOMOS ile ilgili olan kısımlarda da değerli hocalarımızın katkılarını alıyoruz.

Veli Ortaçesme Hocamın vurgu yaptığı, özellikle korunan alanlar konusunda, sadece IUCN değil, diğer ortaklıklar konusunda da dilekelerimizi yeniden hatırlatalım. Veli Hocam bir de özellikle doğal sitler konusuna vurgu yapmıştı. Yine yönetmeliğin çıkarılması için 3 yıl gibi bir süre ki, Tuluhan Hocam da hatırlayacaktır, bizim bu kadar önemli dediğimiz ve Avrupa'da Sayın Hocamın da hatırlattığı en fazla milli parka sahip bir ülke olan bizler de, geçmişte 1 yıl gibi kısa süreye bile uzun devreli gelişme planlarını sığdırmışken, bu kadar önemli ve ivedi konuda yönetmeliklerin de, belki de 1 yıldan daha kısa sürede çıkartılması da gerekiyor. Bu konuda da değerli katkıları için hocalarımıza çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi soru-cevap kısmına, tartışma kısmına geçeceğiz. Burada salondan sorusu ve katkısı olan öncelikle, tartışma için salona vereceğim mikrofonu. Lütfen önce kendinizi tanıtarak ve sorunuzu da kime sorduğunuzu ifade ederek değerlendirmelerinizi yapabilirsiniz daha iyi olur. Kayıt altına da alınıyor, buradaki kayıtlarımızı da daha sonra biz bir yayın haline getireceğiz. Bir hatırlatmayı da tekrar yapayım. Özellikle eksik kalan burada *Peyzaj Düzeyinde Ekolojik Etki Değerlemesi* konusunda da odamız önümüzdeki günlerde, önümüzdeki süreç içerisinde bir başka aktiviteyle bu eksik kalan konuyla da ilgili hatırlatmalarını yapacaktır. Buyurun Sayın Müdürüm.

TARTIŞMALAR

OSMAN ÖZTÜRK

Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü-Genel Müdür Yardımcısı

Değerli katılımcılar, öncelikle kendimi tanıtmak istiyorum. Osman Öztürk, orman mühendisiyim. Uzun yıllar Orman Genel Müdürlüğünde çeşitli kademelerde olmak üzere Orman Bölge Müdürlüğü dahil olmak üzere hizmet ürettim. Daha sonra Doğal Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünde 2004 yılından itibaren Daire Başkanlığı ve Genel Müdür Yardımcılığı olmak üzere 6,5 yıl hizmet yaptım. 1 yıl ORKÖY Genel Müdür Yardımcılığı, 1 yıl da Çevresel Etki Değerlendirme İzin ve Denetim genel müdür yardımcılığı görevinden sonra, şu an Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünde genel müdür yardımcısı olarak vekâleten görev yapmaktayım.

Öncelikle böyle bir paneli düzenlediği için Peyzaj Mimarları Odasına huzurlarınızda teşekkür etmek istiyorum. Ben aslında peyzaj mimarlarıyla tam anlamıyla kaynaşmak üzereyken, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünde bir görev değişikliği oldu. Benden sonra diğer arkadaşlar devam ettiler çalışmalara, özellikle Aynur Hanım içimizde, beraberiz. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi gereği o genel müdürlükte halen devam eden çalışmalar var. O vesileyle ben Peyzaj Mimarları Odasına ve bu odanın çalışanları dâhil olmak üzere değerli öğretim üyelerine çok uzak değilim. Kendilerine birçok toplantı ve çalıştay dolayısıyla birçok kez görme fırsatı ve tanıma fırsatı buldum ve kendileriyle birlikte şu an olmaktan da son derece memnunum.

Tabii peyzaj konusu her tartışma ve her toplantı, her çalıştay ortamında algılanmakta zorlanılan bir konu. Benim için en azından bu böyle, tabii ki hocalarımız bunu lütfen yanlış algılamasınlar. Biyolojik çeşitliliğin, doğanın korunması, tabii peyzaj ölçeğinde koruma elbette ki çok iyi algılanması ve anlaşılması gereken bir husus. Biyolojik çeşitliliğin, doğanın korunmasından yana hepimizin hassasiyetleri var. Bu noktada Peyzaj Mimarları Odasının hassasiyetlerine de ben yine yürekten teşekkür ediyorum. Çünkü bu hassasiyetler uzun vadede ülkemizin menfaatine olacak diye düşünüyorum.

Tabii ki hassasiyetlerde aşırıya kaçtığımız zaman inandırıcılığımızı da yitiririz. Ben bunu genelde bir goril fıkrasıyla veya goril temsiliyle anlatmaya çalışırım. Goril canlılar içerisinde yavrusunu en çok seven hayvandır, ancak en çok goril yavruları canlılar içerisinde ölmekte. Nedeni de, çok sevdiğinden, üzerine sinek konduğu zaman vurduğunda sinekle birlikte yavrusunu da öldürüyor. Tabii ki burada ölçü kişiye göre değişir. Aşırıya kaçma noktasında elbette ki hassasiyetlerimiz noktasında ben tüm Peyzaj Mimarları Odasındaki çalışanları ve öğretim üyesi hocalarımızı tebrik ediyorum, kutluyorum.

Şimdi önce bir-iki düzeltme yapmak istiyorum, ondan sonra da bir soru sormak istiyorum müsaadenizle. Birincisi naçizane ben 2009 yılında doğa koruma sektör temsilcisi olarak Paris'te OECD toplantısında 30 ülkenin temsilcilerinin bulunduğu toplantıda, kısmen Bakanlar düzeyinde toplantıda doğa koruma sektör temsilcisi olarak bulundum ve orada

da *-bu rakamı güncelleme adına söylüyorum-* ifade etmiştik ve raporumuz da vardı. Türkiye'nin korunan alan miktarı yüzölçümü olarak söylüyorum, o tarihlerde ben alt alta rakamları toplayarak ülke yüzölçümüne de bölerek, yüzde 5,6 rakamı ortaya çıkmıştı. Tabii ki ulusal çevre stratejimizde yüzde 10'luk bir hedefimiz var. Onu da soruyla muhatap olduk, yüzde 10 hedefini tutturabilecek misiniz şeklinde. O zamanlar Sayın Eroğlu Bakanımız yüzde 10 hedefi konusunda çok iyimser değildi. Sonra böyle bir hedef ortaya koymuş olmasından dolayı da memnunum ben şahsen. Çünkü yüzde 20'ler seviyesinde koruma alanları olan ülkeler de var. Tabii ki alanı koruma statüsüne almış olmak, bu alanları salt korumak için yeterli olmuyor şüphesiz ki. Bu birinci tespitim.

İkinci tespitim veya itirazım da diyebiliriz. Atatürk Orman Çiftliğinin elden çıkması, Redife Hanım tabii ki bu alanla ilgili hassasiyetinden dolayı tebrik ediyorum. Ancak elden çıkma tabirini ben şahsen doğru bulmuyorum. Şimdi açık söylemek gerekirse, bizim için aslında orası biraz baba ocağı, anne ocağı gibi diyebileceğimiz bir yer. Meslektaş olarak da, meslektaşlarımız olarak söylüyorum ben bunu. Gerçekten bizim orayı kaybetmemiz, bizim için son derece üzücüdür. Ancak ülkemizin tabii ki üst düzeyde hizmete ihtiyacı var. Başbakanlık için ayrılmış böyle bir alanın, böyle güzide bir alanın neden elden çıkacağı yönünde endişe duyulduğunu ben şahsen anlamakta zorlanıyorum. Çünkü oradaki doğal bitki örtüsünün geçmiş itibarıyla düşünürsek, belki takriben söylüyorum, bir orman mühendisi olarak yani burju salıp, hani artım burgusu deriz biz ona, yaşın ölçü bağışlarının kaç yaşında olduğunu ben tespit etmiş değilim. Ancak takriben söylüyorum, oradaki ağaçlar 60-70, bilemediniz 80 yıllık ağaçlar ve bu kolay yetişmiyor arkadaşlar bu ağaçlar.

Gerçekten orası bir doğal güzelliğiyle birlikte, fevkalade güzel bir peyzaj özelliği de oluşturmaktadır. Yani kültürel boyutunu bir tarafa bırakacak olursak, bu doğal güzelliğin hiçbir el tarafından kolay kolay yok edilemeyeceğini düşünüyorum. Bizim elimizden çıksa dahi, ben bunu ülkemiz adına, Sayın Başbakanımız ve Başbakanlığımız bünyesinde son derece en iyi şekilde korunacağını düşünüyorum ben şahsen. Bu konudaki endişelerinize ben şahsen katılmıyorum. En azından öyle olmasını umut ediyorum.

Şimdi tabii ki ben Orman Bakanlığı temsilcisi değilim, Çevre ve Şehircilik Bakanlığında Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünde görev yapıyorum, ama bir orman mühendisi olarak doğa aşığı, hayranı ve sevgisiyle ömür boyu mücadele etmiş, 30 yıl hizmet etmiş bir arkadaşınız, bir kardeşiniz, bir ağabeyiniz olarak bunları sizlerle paylaşma ihtiyacı hissettim.

Sorumuza gelince, şöyle kısaca, Tuluhan Hocamıza ilk sorum. Özellikle doğa koruma alanları Avrupa'dan örnekler verdi. Ben tabii bu kavramı yeni duyuyorum. Natura2000 alanlarıyla ilgili Avrupa'da incelemelerde buldum ben şahsen. Ülkemizdeki koruma statüleri, işte Milli Parklar Kanunu, efendim 2863 sayılı Yasa kapsamında doğal sitler dahil olmak üzere yeni literatürümüze giren Natura2000 alanları, aynı zamanda ekolojik koridorlar çok konuşulan kavramlar. Tabii ki bu en son çıkacak olan yasa dolayısıyla daha çok bunlar, bu kavram kargaşası veyahut da korunan alanlarla ilgili farklı anlayışlar ve algılamalar da büyük ölçüde giderilecek diye en azından umut ediyorum. Ben tabii yaklaşık 2 senedir o genel müdürlükten ayrıldığı için, en son yasa taslağıyla ilgili çok ayrıntılı yorum yapamıyorum. En azından Redife Hanımın memnuniyeti

bizi de mutlu etti. Çünkü demek ki olumlu şeyler de takdir ediliyor diye bunu da özellikle duymuş olmaktan mutluyum. Salt eleştiriyiyle tabii bir yere varamıyoruz, bunlar da güzel şeyler, yani oda adına söylüyorum.

Dolayısıyla ekolojik koridorlar mı kastediliyor? Yani Avrupa Natura2000 alanları belirlenecek, aradaki ekolojik koridorlar belirlenecek. Buradaki doğal alanlardan kastedilen bu mudur? Tuluhan Hocama özellikle bunu soruyorum, bunu cevaplandırmasını istiyorum.

Bir diğer husus, doğal sitlerle ilgili. Şimdi belki bilmiyorsunuz, ama en son 2863 sayılı Yasa kapsamında tarif edilen tabiat varlıkları, kültürel sitler, tarihi sitler, doğal sitler. Bunların işte tek bir yasa altında ve bir tek Bakanlığa verilmiş görevleri malumunuz geçen yıl, 2011 yılında yeni bir Bakanlık yapılanmasıyla görev bölümü ayrıldı. Doğal sitler tabiat varlıklarıyla birlikte Çevre ve Şehircilik Bakanlığının uhdesinde. Ben de hasbelkader doğal sitlerle ilgili sorumlu genel müdür yardımcısı olarak hizmet üretiyorum. Dolayısıyla doğal sizlerle ilgili iş ve işlemlerden süreci nasıl bir noktaya taşıyız bilemiyorum, ama Tabiat ve Biyoçeşitliliği Koruma Yasa Taslağında doğal sitlerle ilgili bir tanım var mı bilemiyorum, ama biz yönetmelik taslağı hazırladık. Bunu en kısa zamanda Başbakanlığa gönderip, bu alanlarla ilgili çalışmalarımızı neticelendirmek istiyoruz. Çünkü Türkiye'nin gerçekten doğal sitlerle ilgili önemli sorunları var, problemleri var.

Yalnız burada bir şeyin yine altını çizmek istiyorum, bir yanlış anlaşılma meydana vermemek için. Doğanın korunması ayrı bir olay, ifrata kaçarak, birtakım sınırlamalar getirerek toplumumuzu rahatsız edecek anlayış içerisinde olmak ayrı bir olay diye düşünüyorum. Zira sınırları tam sağlıklı belli olmayan, ne için doğal sit ilan edildiği belli olmayan, içindeki biyolojik çeşitlilikle ilgili, flora faunayla ilgili hiçbir tespit olmayan, yani bilimsel hiçbir altyapısı olmayan, kısaca söyleyecek olursak akıl ve bilime dayanmayan doğal sitlerin de bu ülkede olduğunu hepimiz biliyoruz.

Dolayısıyla biz sayın hocalarımız gibi bilimsel anlamda kariyeri olan, bilgisi, birikimi, deneyimi olan hocalarımızla çalışıyoruz. Doğal sit kavramını Türkiye'de yerli yerine oturtacak ve gerçekten herkesin inanıp, koruma iradesi ve arzusu gösterebileceği bir zemine oturtmanın mücadelesi içerisindeyiz. Şu anda beraber görev yaptığımız arkadaşların bir kısmı burada, onlar da şahittir bu olaya, biliyorlar. Dolayısıyla şunu ifade etmek istiyorum: Beni tanıyan arkadaşlarımızın birçoğu bilirler, doğa koruma konusunda hassasiyetleri olan bir arkadaşınızım. Aynı şekilde doğal sitler konusunda da yine gerekli hassasiyeti gösterdiğimizizi buradan çok rahatlıkla söyleyebilirim. Ancak bunun Tabiatı ve Biyoçeşitliliği Koruma Yasa Taslağı içerisinde ayrı bir tanımlamayla şekillendirilmesine neden ihtiyaç duyulduğu noktasında da Sayın Hocamıza sormak istiyorum. Veli Hocamız niye böyle bir ifade kullandı. Sanırım Veli Hocam siz söylemişsiniz. Onu da açıklığa kavuşturmasını arzu ediyorum veya diliyorum.

Dolayısıyla beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. Tekrar sizlere de teşekkür ediyorum panel için. Kolay gelsin.

MUSTAFA ARTAR - Tuluhan Hocam sizden başlayalım.

Prof. Dr. TULUHAN YILMAZ (Çukurova Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı)-

Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm sorunuz için. Yalnız şöyle bir şey algıladım, sanıyorum Natura 2000 konusunda Veli Hocam bir ifadede bulundu, öyle miydi konuşması? O açıdan sordunuz, anladım. Şimdi Natura2000 alanları geçmişte Avrupa Birliği içerisinde mutlak korunması gereken biyotoplar olarak ortaya atıldı ve bu anlamda tescil edildi, tespit edildi.

Türkiye’de de bu anlamda akademik çalışmalar yapıldığını biliyorum ben. Yani henüz eğer bu konuda bir gelişme varsa belki haberdar değilim, ama Bakanlıklarımız tarafından herhangi bir uygulamaya yönelik bir çalışma yapıldığını bilmiyorum, ama akademik anlamda örnek alanlar üzerinde bu tip denemeler, yani Natura2000 habitatları listesi üzerinden giderek, korunması gerekli alanlar, biyotoplar üzerinde çalışıldığını biliyorum. Tabii ekolojik ağlar, koridorlar bugün yasa tasarısı içerisinde konulmuş, burada var. Bir ülke ölçeğinde, bir ekolojik ağ oluşturulması gerçekten çok iddialı, pozitif, olumlu bir hedef, ama oldukça da iddialı bir hedef. Çünkü Türkiye, biraz önce de bir atif yaptım ben dikkat ettiyseniz, yani Avrupa’da bazı ülkeler, örneğin Belçika gibi ülkeler, birtakım peyzajlarına ilişkin çalışmaları hızlı bir sürede yapıp tamamlayabilirler, çünkü bu bir coğrafya konusu. Türkiye Avrupa’daki pek çok ülkenin bir araya getirebileceği kadar çok farklı coğrafyaya sahip, iklim bölgelerine sahip. Dolayısıyla biyoçeşitlilik bölgelerine sahip.

Bu açıdan bakıldığında büyük bir iş tabii, ama tabii Türkiye’de yasa gereği ileride yapılacak olursa ekolojik ağların tespiti, tabii ki bu standartlar, yani Natura 2000’in öngördüğü konular kullanılabilir. Şimdi biz benzer şekilde Corine, yani Avrupa Birliğindeki doğaya ait bilgilerin bir araya getirilmesini hedefleyen bir projeydi, Corine projesi. Çok önemli bir çıktı üretti. Bunun üzerinden bütün habitatları, biyotopları Avrupa Birliğinde tanımladılar. Buna paralel benzer bir sınıflama şemasına sahip bir de EUNIS sınıflaması var. Bu da yine Avrupa Birliği doğal bilgi sistemi diye Türkçeye çevrilebilir. Bunlarda da gördüğümüz yaklaşımlar, aşağı yukarı benzerdir. Yani yaşam ortamlarını, özellikle biyotopları veya bir başka bakış açısıyla habitatları tanımlayan, sınıflayan yaklaşımlar.

Örneğin biz bu tip şemaları kullanarak birtakım akademik çalışmalar yapıyoruz. Yaptık ve şunu gördük, Natura2000’de de böyle bu. Avrupa Birliği için geliştirilmiş yaşam ortamına sınıflamaları yüzde 100 Türkiye coğrafyasına ve doğasına uymayabiliyor. Ben Bakanlığımızın yürüttüğü GEF2 projesi kapsamında Kırklareli’nde İğneada bölgesindeki çalışmaya katılmıştım biyoçeşitlilik sorumlusu olarak. Orada şunu gördüm, Corine sınıflama şeması tam olarak, ama tam olarak Kırklareli’ndeki bizim kıyı alanımıza uyuyordu, habitat ve biyotopları yönünden. Niye? Çünkü orası bir Balkan alanı, yani Balkanlar üzerinde yerleşmiş bir saha. Dolayısıyla Avrupa’da tanımlanmış biyotopları orada bulmak aynısını mümkündü. Doğu Akdeniz’de ben yürüttüğüm çalışmalarda da şunu gördüm: Bizim örneğin Göksu Nehri havzasında, Göksu deltasında birtakım habitatlarımız ne Natura da, ne EUNIS’de tanımlanmamıştır. Çünkü o habitatlar Avrupa’da yok. Bir tanesi spesifik olacak belki, ama söyleyeyim; Fırat Kavağı diye bildiğimiz, Türkiye’de yayılışı aslında oldukça sınırlı olan Güneydoğu Anadolu Bölgesinde olup, çok uç bir şekilde Göksu Deltasına gelmiş olan *Populus euphratica* türümüz var. *Populus euphratica* bir şekilde Göksu deltası kumullarına yerleşmiştir

ve bugün Avrupa Birliği ölçeğinde yapılmış bütün sınıflama aşamalarında var olan kumul habitatlarının dışında bir kumul habitatı temsil etmektedir. Mesela bu çok önemli bir unsurdur.

Buna benzer, eğer daha İran Turan bölgesine doğru, yani Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimize doğru gittiğiniz zaman veya Kafkaslara doğru gittiğiniz zaman, Türkiye'nin daha coğrafya açısından ekstrem bölgelerine, Avrupa'dan uzak bölgelerine gittiğimizde, burada yeni habitatlarla karşılaşma olasılığımız oldukça yüksektir. O yüzden aslında bu konuda Bakanlığımızın hızla bir çalışma başlatması gerekir. Geçmişte buna ilişkin Twining projeleri yapıldı, eşleştirme projeleri; Almanya Hükümetiyle karşılıklı destekle. Çok bilemiyorum ne üretildi, ama Türkiye gibi farklı coğrafya bölgelerinde var olan yaşam ortamı çeşitliliğini, habitatları, biyotopları ortaya koyacak oldukça büyük bir çalışmadır. Bir temel çalışmanın başlatılması gerekir ki, biz ileride Natura2000 habitatları gibi yaşam ortamlarını kullanarak, bunlar üzerinden, bu ekolojik ağlarımızı ve mutlak koruma alanlarımızı tanımlayabilelim. Bilmiyorum sorunuza yanıt oldu mu?

OSMAN ÖZTÜRK (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü- Genel Müdür Yardımcısı)- Avrupa'daki doğal alanlar dediğiniz ... doğa alanları diye tanımladınız ... Bunlarla aynı mı?

Prof. Dr. TULUHAN YILMAZ (Çukurova Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı)- Anladım, benim gösterdiğim örnekler Kuzey Amerika örnekleriydi aslında, ama tabii oradaki sahalar çeşitli statüye sahip. Örneğin Amerika Birleşik Devletlerinde bir milli parklar olarak bizdeki milli parklar gibi tanımlananlar var, eyalet parkları var. Bunlar çoğunlukla doğal özelliklerini korumakla birlikte, çoğunlukla rekreasyona hizmet eden alanlar. Onun yanında da çok ilginç, örneğin Amerika örnekleri, onun üzerinden konuşacağım. California Eyaletinde özel mülk olan, otlatılan büyük çiftlik arazilerinin bir bölümünün bu mülk sahipleri tarafından koruma statüsüne alındığını görüyoruz. Yani devlet, kamu otoritesi bunu yapmasa dahi, yoğun otlatma sonucu tahrip olmuş, niteliğini kaybetmiş alanları burada yatırımcılar, arazi sahipleri kendileri koruyorlar, bunun için para ayırıyorlar. Bir başka bir yerinden bakalım; yine devlet bu sefer kaynak ayırıp, özel mülk arazilerini satın almak yoluyla koruma alanları tescil etmiş. Tabii yani Kuzey Amerika'da doğa koruma baktığımız zaman bizim düşündüğümüzün çok dışında bir yaklaşım var, çok ileri bir yaklaşım var. Burada arazi mülkiyeti problemi yok gibi görünüyor. Hâlbuki bizde çoğunlukla milli parklarımızda veya diğer doğa koruma alanlarımızla çakışan mülkiyetlerimiz var. Buraya kaynak ayrıldığını görüyoruz. Bu sahaların her birinin niteliği birbirinden farklı; özellikle mülkiyet açısından ve yönetim stratejileri açısından birbirinden farklı.

Prof. Dr. VELİ ORTAÇEŞME (Akdeniz Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı)-

Doğal sitlerle ilgili soruyu da ben yanıtlayayım. Tabii öncelikle birebir görüşleri paylaşabiliyor olmak bana büyük bir memnuniyet veriyor; bu konuda Türkiye'de şu anda en yetkili konumda kişi olarak sizinle. Tabii doğal siteler konusu hakikaten yani çok en mustarip alanlar içindeydi doğal siteler bugüne kadar. Ona yüzde yüz katılıyorum. Şöyle de bir bilgi vereyim, belki ben Antalya'da bugüne kadar, Antalya'da görev yaptığım süre içinde 20'den fazla mahkemede doğal sitle ilgili bilirkişi olarak görev yaptım.

Bu bana davaların bazılarını davacılar lehine verdik. Yani doğal sit alan sınırlarından çıkarma kararları da verdik. Bu noktada size katılıyorum, bazı doğal sit kararları, yanlış olarak alınmış olabilir, ama oradaki yanlış karar, biliyorsunuz bu doğal sit sınırlarına karar veren bölge kurulları vardır. Bu kurullardaki uzmanların belki yeterli disiplinlerde, özellikle doğal sit bağlamında temsil edilmemesinden kaynaklanıyor. Biliyorsunuz ziraat mühendisi, mimar, arkeolog, şehir plancısı tanımlanmıştı. Bunun içinde ne orman mühendisi, ne peyzaj mimarı bu kurullarda görev almıyordu. Dolayısıyla benim de en azından bu davalarda tespit ettiğim, sınır tespit ederken kabaca şu tepenin üstü şuradan buradan, hiçbir şekilde ekolojik birtakım ilişkileri dikkate almadan, birtakım arazide gördükleri eşikler temelinde yaptıkları sınıflandırmalar dolayısıyla doğal SİT'tir.

Ancak tabii bir yandan da belki bu yanlışları düzeltmek daha kolay olabilirdi. Şimdi benim çekincem, üçüncü bir Bakanlık devreye giriyor korumayla ilgili. Yani bir anlamda toplanmıştı yine dağılıyor. Kültür Turizm Bakanlığı, Çevre Orman Bakanlığıydı, şimdi koruma üçayaklı olmaya başladı. Tekrar bu yetkinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına verilmiş olması daha farklı. Bir de tabii ki eylem alanları bakımından değerlendirdiğim zaman, eğer konu bu doğal sitlerin yüzde 90'ı doğal özellikli alanlardır. Yani bazı yerde şelaleler, bazı yerde zeytin bahçeleri, kıyı alanları da var bunun içerisinde, birtakım mağara oluşumları var. En azından benim gittiğim şehirlerde gördüğüm davalardaki alanlardan bahsediyorum. Bunların karakteri doğal alanlar. Dolayısıyla ben bunu tabiat varlığı olarak görüyorum. Tabiat varlığı olunca da, mantığım, aklım, bunların keşke bu taslak içinde yer alması gerek olsaydı diye söylüyorum, ama tabii ki bir yetki paylaşımı olmuştur. Sizin de bu konuya vakıf bir kişi olarak onun başında bulunmuş olmanız da önemli bir gelişmedir bence. Ümit ediyorum, bundan sonra doğal sitlerle ilgili daha sağlıklı kararlar alınsın.

Doğal siteleri yöneten yok, onu çözmek çok önemli Osman Bey. Yani bu konuda bir gelişme olursa, ben gerçekten çok memnun olurum. Antalya şehir içindeki doğal sitler hep çöplük alanı. İlan ediyorsunuz, kurullar ilan ediyor, ama yöneten, bakan, ne oluyor burada diyen yok. Birisi ihbar ederse belediye ya da Valilik gidiyor yıkıyor ya da temizlemiyor. İnanın birçok doğal sit böylelikle doğal sit niteliğini yitirdi. Hele şimdi yeni yasada işte bir daha değerlendirelim, buna bir bakalım, bu niteliğini yitirmiştir, hadi yapı alanına çevirelim gibi bir açık kapı da var. Çok endişe duyuyorum yani, bu gelişmeler bunu da sonuçlandıracaktır diye. Keşke doğal sitlerle ilgili önümüzdeki dönemde daha sağlıklı, işte ekolojik etki değerlendirmesini de içine alan tanımlamaları, sınırların tespitinde gerçekten o konuda uzman kişilerin içinde bulunduğu bir süreç başlasın diye ben de arzu ediyorum. Hep birlikte takip edeceğiz.

Tabii benim tek endişem, onu da açık yüreklilikle size söyleyeyim. Şu anda oluşturulan kurullar, doğal sitlerle ilgili kurullar, bölge kurulları kadar güçlü değil ve özerk değil, bağımsız değil, öyle söyleyeyim. Biraz daha bağımlı kurullar oluşturuluyor. Hepimiz önümüzdeki dönemde süreci göreceğiz. Kamuoyunda bazı endişeler de var, onları siz biliyorsunuz; işte bu baraj süreciyle başlayan. Eğer hepimizin amacı ülkemizin doğal kaynaklarını korumaksa, bu konuda herkesin iyi niyetli yaklaşım içinde olması lazım. Bazı kötü örnekler insanları endişeye sevk ediyor, bunu da anlayışla karşılayın.

Ben bir örnek vereceğim, bu doğal sitlerle ilgili değil, ama şu maden

alanları ne hale geldi ülkemizin peyzajları. Yani İstanbul'dan Antalya'ya gelirken camdan bir bakın lütfen. Bütün dağların tepeleri gitmiş, onarım vb. yok. Yani peyzaj darmaduman olmuş. Eğer aynı, şöyle söyleyeyim; fütursuz yaklaşım doğal sitlerle ilgili de gösterilirse çok yazık olur. Yani geri dönüşümsüz bir de bu şeyler. Yani bir dağın tepesini uçuruyorsunuz, atıyorsunuz. Bizzat benim ilçemde yaşanan olaylar, hiçbir şekilde onarım faaliyeti yok ve ben bunun ekonomik olarak da getirisi olduğunu düşünmüyorum ülkeye. Çünkü bizzat yaşadım, yolu bozuyor ağır tonajlı kamyonlar, tekrar hükümet geliyor oraya, verdikleri para paranın o kadar komik ki, o alanın maden yetkisini alarak. O yolu bozuyorlar, devlet geliyor o yolu yapıyor. Ne kadar bir ekonomik döngü var, bu anlamda ciddi bir şey yapılıyor mu? Ben de gerçekten bu konuda tereddütlerim de var. Yani hepimizin amacı burada eğer ülkemizin doğal kaynaklarını korumaksa, en uygun şekilde kullanmaksa, tabii ki kamu yararı da var. Yani her şey insanlar için yapılıyor neticede. İnanıyorum ki iyi gelişmeler olsun doğal sitlerle ilgili.

Teşekkür ederim.

MUSTAFA ARTAR (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası İkinci Başkanı)- Biz teşekkür ediyoruz. Evet, kendinizi tanıtarak sorunuzu alabilirsek.

HATİCE KARACA (Kültür ve Turizm Bakanlığı)-

Kültür ve Turizm Bakanlığında çalışıyorum, 6 ay kadar da Ankara Koruma Kurulunda çalıştım. Doğal sitlerle ilgili o zaman bizdeydi yetki, en azından orada çalıştığım deneyimlerimi aktarabilirim, belki yararlı olabilir.

Orada gerçekten doğal sitin tanımı çok ucu açtı ve kurullarda genellikle, Hocamın da dediği gibi arkeologlar ve şehir plancıları çalışıyor. Bize doğal sit başvurusu geldiğinde, ben bir göreve de doğal sit araştırmasına gittim. Hocalarımdan da, Ankara Üniversitesinden aldığım yardımla, orada bir doğal sit ilanının yapılması üzerine görüş verdik. Fakat kurulda yetkili bir insan olmadığı için, değerlendirme yapılamadı. Değerlendirme yapılamadığı konusunda bir karar alındı.

O nedenle ben şundan yanayım. Gerçekten doğal sitlerin içeriği çok netleştirilmeli. Çünkü ben olsun dediğimi bir başkası hayır dediğinde, bunun hangisinin doğru olduğuna karar vermesi çok güç oluyor. Çünkü öne sürecek hiçbir şey kalmıyor. O yüzden de doğal sitlerin, arkeolojik sitler gibi sınırlarının güzelce çizilmesi ve bir diğerinin, yani bir bakış diğeri karşı çıkamayacak kadar net bir şekilde karar veriliyor olması gerekiyor. Bu şekilde doğru alanlar değerlendirilebilir diye düşünüyorum. Uzmanların olması da bu açıdan çok önemli. Çünkü ben ne kadar anlatırsam anlatayım, karşı taraf eğer bir şey algılayamazsa, yine havada kalıyor. Çünkü onlar da kararsız kalıyorlar.

Benim söyleyeceğim, paylaşmak istediğim bu kadardı.

MUSTAFA ARTAR (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası İkinci Başkanı)- Çok teşekkür ediyoruz. Buyurun.

ZUHAL MUTLU- Merhaba, şimdi ben tabii meslekten değilim, yani orman veya diğer, ama yıllardır sivil toplum örgütlerinde bu konuda çalışıyorum ben de gönüllü olarak, aslında fizik mühendisiyim. Yani mevcut tanımlı mesleklere girmiyorum, ama sivil toplum ayağında bir

şekilde bende kendimi doğa korumacı sayıyorum. Şunu yalnız anlamaya çalışıyorum, yanlış anlaşılmasın lütfen, burada anlamak için varım. Şimdi bu tabiatın korunmasıyla ilgili kanunu çok detaylı bilmiyorum. Yani belli bir düzeyde izlemeye çalışıyorum. Çok fazla açık olduğu ve bayağı yoğun endişeler var ki, üstelik oda da benzer görüşler ortaya koydu. Gerçi ben bir kısmını kaçırdım.

Bu konuya tabii zaman yeterli olsaydı da, belki çok daha farklı çevrelerin paylaşımıyla tartışarak dinlemek isterdim, ama en azından sizden biraz, gerçi biraz eleştiriler de geldi. İşte Veli Bey biraz önce biraz açıkladı. Biraz daha böyle kısaca özet şekilde altını çizerek, bu merakımı giderirseniz sevineceğim.

Ayrıca şunu da söylemek istiyorum. Şimdi AOÇ'yle ilgili durum da ne yazık ki bizi üzüyor. Bir de mevcut bir gidişat var. Yani bu hem doğa koruma alanlarında olsun, hem diğer alanlarda olsun. Mevcut gidişatta da şimdiye kadar olan örneklerin, yani örneklerdeki bakış açısı ki, biz siyasi olarak değil, doğa koruma olarak baktığımızda mutlaka buna hizmet etmesi gereken bir bakış açısı görmek istiyoruz her tarafta. Yani mevcut kelimeleri kullanmamaya çalışıyorum, ama yani ticari ve kazançla dayalı değil, ama doğa korumaya ve sizin de ifade ettiğiniz gibi şehirlerden başlayan sürecin, tamamıyla bir kır-kent görünümüne dayalı olarak gitmesi gerektiğini, ama korunan alanlardaki o açığı da ben şimdi merak ettim. Çünkü biz Avrupa'dan farklıyız. Avrupa'ya üstten baktığınızda şehirlerin çok daha yaygın bir biçimde dağıldığını görüyorsunuz. Türkiye'de kırsal alanlar şehir yapılaşmaları çok farklı. Oradaki peyzajı getirip bu tarafa uygulayabilir misiniz bilemiyorum. Hani tam bildiğim için söylemiyorum, ama genel gözlemim bu şekilde.

Yani bir parça zaten farklılık da var. Artı korunan alanlarda, adı üstünde koruma. Koruma diye baktığımızda bu peyzaj uygulamalarını nereye kadar taşıyabileceğimizi merak ettim. Biraz bayağı soru oldu gerçi, ama işte AOÇ'de, yani şimdi ben Osman Beyin görüşüne katılamayacağım. Yani orayı koruma şeklinde devam etmeyeceğini bence hepimiz biliyoruz. Bu bakış açısıyla zaten orada yıllardır süren bir şey var, pek çok bazı alanlarda da olduğu gibi. Bunu nasıl düzeltereceğiz, yani nasıl olmalı? Gerçekten öyle mi olmalı? Üstelik büyük dünya şehirlerine baktığımızda, o tür alanların insan eliyle de olsa yapılaşma, yani ağaçlandırma sonucu oluşturduğunu görsek bile, çok büyük park alanları ve farklı anlayışta park alanları. Yani bugünkü bizim park tanımımız da yanlış. Onun adını da değiştirmek gerektiğine inanıyorum. Kent ormancılığıyla az-çok uğraşmış biri olarak. Dolayısıyla belki de park tanımını artık başka bir tanım olarak değiştirmemiz gerekiyor teknik anlamda. Yani park demememiz lazım, çünkü mevcut parkların tanımı, Türkiye'deki şeyini biliyoruz.

İşte ne demek gerekir? Onu da bilmiyorum, ama yani tüm soruları bilmiyorum net ifade edebildim mi, ama kimseye sormuyorum, kim cevaplamak isterse. Teşekkür ederim.

MUSTAFA ARTAR (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası İkinci Başkanı)- Tuluhan Hocamdan başlayalım.

Prof. Dr. TULUHAN YILMAZ (Çukurova Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı)-

Peki, teşekkür ediyorum. Şimdi tabii eleştiri bugüne kadar çok yapıldı. 2006 yılından bu yana bu yasa taslağı masanın üzerinde. Hem ilgili

komisyonlarda çok gitti geldi, hem de bizler taraflar olarak bunu okuduk ve üzerinde yazıp çizdik. Açıkçası benim taslağı çok eleştirdiğim, yazdığım tebliğlerim de var değişik yönleriyle.

Şunu söyleyelim: Bugün taslak 2006 yılında olduğundan daha farklı, farklı bir noktaya geldi. Yani kendi içerisinde 6-7 yılda bu istenen bir şey mi? Yani yasama faaliyetlerinin daha hızlı yürümesi beklenir kamu yararı açısından, ama belki bazı durumlarda da tartışılmasının zamana yayılması olumlu olarak da değerlendirilebilir. Tabii şöyle bir yaklaşım var. Yani bir aktiviteyi, bir çabayı her yönüyle ele alabilirsiniz. Bunu eleştirel gözle de bakabilirsiniz veya pozitif yönlerini de arayabilirsiniz. Ben konuşmaya başlamadan önce bunu ifade ettim. Bugün özellikle bizim panelimizin de başlığı dikkat ederseniz peyzaj boyutuyla konuyu ele almak. Tabii peyzaj çok geniş bir kavram, yani bugün doğal peyzajlar üzerine konuşmaya kalkarsak, örneğin ben bunu tercih ettim. Çünkü 7 yıldır kırsal nitelikli korunan alanlarla ilişkili yasa tasarısının yaklaşımı çok irdelendi, çok ele alındı.

Taslağın içerisinde, daha önceden var olmayıp, bugün var olan önemli bir ipucu var. Bu da doğa koruma faaliyetlerinin mekânsal planlamayla bütünleştirilmesidir. Ben onun altını çizmeye çalıştım ki, bu pozitif bir durum. O nedenle bugüne kadar yapılmış eleştiriler geçerli olabilir, bir kısmı olmayabilir, Sayın Müdürüm de söyledi aşırı tepkiler olabilir. Her konu böyledir zaten. Bunu ben anlayışla karşılarım, ama pozitif yönlerini bulup, bunun üzerine gidersek, buradan beklenen yararı çıkarabiliriz. O nedenle ben bunu önemli buluyorum. Mekânsal planlamaya aktarılması ve özellikle kentler, kentlerin gelişiminin kırsal alanlar aleyhine sürekli hareket etmesi söz konusu. Bunun önlemini alacak bir şeyimiz yok şu anda, bir mevzuatımız yok.

Çevre düzeni planlarımız var aslına bakarsanız. Yani çevre düzeni planları kendi içerisindeki koruma ilkeleriyle bunu çözmesi gerekir, ama çözmiyor. Yani bugüne kadar çözmedi. Geçmişte 25.000 ölçekliydi, sonra 100.000 ölçeğe çıkarıldı. Denildi ki, havza sınırları dikkate alınarak yapılabilir veya komşu iller birleştirilerek yapılabilir, örnekleri var, ama çok farklı bir şey getirmedi. O nedenle bu yasa tasarısının bu yönü geliştirilebilirse, şu anda yani mevcut anlayış güzel, ama detaylarıyla ilgili sıkıntılar var, yani eksikler var öyle söyleyeyim. Yönetmelikler bunları çözebilir, o yüzden ben pozitif bakıyorum. Yani pozitif bakmayı tercih ediyorum daha doğrusu.

Bu nedenle belki konuştuğunuz düzeyde bir algılamanız oldu. Bilemiyorum, başka hangi nokta vardı Mustafa Bey?

MUSTAFA ARTAR (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası İkinci Başkanı)- AOÇ konusu hocam.

Prof. Dr. TULUHAN YILMAZ (Çukurova Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı)- Evet, Atatürk Orman Çiftliğiyle ilgili konuyu çok bilmiyorum Adana'da olduğum için, yani takip ediyorum, ama içeriğini bilmediğim için bir yorum yapamayacağım. Diğer arkadaşlarıma sözü vereceğim. Teşekkür ederim.

REDİFE KOLÇAK (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Genel Sekreteri)- Tabiat ve Biyoçeşitlilik Yasasını beraber takip ettiğimiz arkadaşlarımızdan, aktivistlerden olduğunuzu düşünüyorum. Memnuniyet dedim evet, çünkü belki de siz o memnuniyet kavramından ve peyzaj mimarlığının 40 yıllık bir gecikmişlikle mevzuatlarda yer almasının önü-

nün açılmasından bir fayda ilişkisi ürettiğimiz noktasına kadar gelmiş olabilirsiniz açıkçası.

ZUHAL MUTLU- Yanlış anlaşılmasın, ben anlamak için soruyorum, lütfen öyle anlamayın.

REDİFE KOLÇAK (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Genel Sekreteri)- Şöyle bir memnuniyet; bakın bu 31 Mayıs'ta tekrar gündeme geldi, 5 Haziran'da geçti. Memnuniyet şöyle bir şey, özellikle Temmuz ayından beri kürsüde de ifade ettim, bir yangın, bir fırtına, bir kaos yaşanıyor bu ülkede. Özellikle şehirleşmelerimiz üzerinde, kentleşmelerin artış süreci. Tuluhan Hocamın dediği gibi kent ve kır ilişkisinin darmadağın edildiği ya da 648 no.lu Kanun Hükmünde Kararnamenin tapulu tapusuz tüm alanlarda dönüşüm.

Şimdi bu kadar karanlığın, bu kadar vahim ortamların, bu kadar gerçekten toplumsal barışsızlığın, işte kırdaki köylülerimizin mücadelesi var, HES'le, termikle, nükleerle. Kentte Atatürk Orman Çiftliği gibi, bir kentin en büyük açık yeşil olan sisteminin hançerlenmesiyle ilişkin. Olağanüstü bir mücadele var bu ülkede ve bir memnuniyet var evet. Çünkü gerçekten ulusal mevzuatlarımızda peyzaj mimarlığı disiplini, bugüne kadar bahçe ölçeğine sıkıştırılmasının hiç de tesadüf olmadığına inanan bir mensubuyum. 40 yıllık bir geçmişte, bu ülkenin fiziki planları için, korunan ve korunması gereken tüm doğal, kültürel ve tarihi varlıkların korunarak kullanıma açılmasındaki en önemli emniyet sibobu olan bir meslek disiplini 40 yıldır bahçe ölçeğinde bırakılıyorsa, bu hiç de tesadüf değildir. Son derece politikiyimdir, son derece ideolojiktik. Kesinlikle buna inanan bir peyzaj mimarıyım. Çünkü peyzaj mimarlığı mesleğinin, kalkınma politikaları içerisinde, eğer bugün sermaye ve sermaye birikiminin nereye saldırdığını en yakın takip edebilen insanlar isek eğer biz; Sizin bile bugün gerçekten bu mesleğin, bu ülkede ne için villa bahçesi yapar, park yapar, bahçe yapar pozisyonunda kaldığını bir kez daha kamu yöneticilerine sormanız gerekir, belki de bir fizik mühendisi olarak.

Bunların tesadüf olmadığını düşünen biriyim. Memnunum, ekolojik etki değerlendirme, peyzaj mimarlığı disiplininde fiziki planlara altlık oluşturacak raporlar için üç teknik var. SÇD'ler, ÇED raporları ve Ekolojik Etki Değerlemeler. İnanın ilk defa bir ulusal mevzuatta, bu paneli anlatabilmek ve beyin fırtınası yapabilmek için tüm kamu yöneticilerini davet ettiğimi söylemişim kürsüde. Bir genel müdür yardımcımız, hem de bu kanunu yapan Bakanlığın genel müdür yardımcısı, elemanlarına aynen şu ifadeyi ifade etmiştir: "*Elemanları mı da çağırdım, şimdi bu ekolojik etki değerlemeyi nereden çıkarttınız, peki yatırımlar nasıl yapılıyor, bir bana anlatın*". Şimdi çok memnunum.

Bu anlamda gerçekten memnunum. Bunu bir emniyet sibobu olarak görüyorum. Peki, üstün kamu yararını dördüncü alt bentte nasıl tanımlamış biliyor musunuz? Eğer burada deseydi ki, Bakanlık üstün kamu yararının enerjide mi, madencilikte mi, yoksa konut ya da benzeri türrevlerin aşılmasında Bakanlık karar verecektir deseydi, hiç memnun olmayacaktım, ama üstün kamu yararını, noktalı virgülle tanımlamış; "*halk sağlığı, çevreye yarar ve kamu güvenliğiyle sınırlıdır*". Şimdi dört alt komisyondan daha, tali komisyondan daha rapor gelecek. Bir tek üstün kamu yararı, genel başkanımızın da açış konuşmasında yaptığı gibi, peyzaj mimarlarının üzerinde en fazla durduğu yerdir. Üstün kamu yararını nasıl tanımlayacaksınız? Bu panelden bunun çıktısının çıkması,

bizim için en önemli değer olacak. Daha tasarı halinde, dört alt komisyonunda, biz buradan çok yüksek sesle, EED'den memnun olduğumu bir kez daha söylüyorum. Bunu bir emniyet sibobu olarak görüyorum. Planlamaların ve yatırımların önünde bir eşiktir ekolojik etki değerlendirme.

Dilerim bunun yönetmeliğini Bakanlıklarımız bilim ve teknik adına ve insanlık ve bu ülkenin gerçek menfaatleri adına yaparlar, işbirlikçiler adına yapmazlar. Bizim buradan en büyük niyetimiz budur, memnuniyetim de budur. Yönetmeliklerin yazılmasında, buradan çıkacak olan sese cevap vermeleridir. Bu herhalde sizin sorduklarınıza karşı bir bilgilendirme oldu ya da düşüncelerimi paylaşmam oldu.

Genel Müdür Yardımcıma da Atatürk Orman Çiftliğine ilişkin şunu söylemek istiyorum. 33 bin hektarı kalmış bir Atatürk Orman Çiftliğimizden söz ediyoruz, 151 bin hektarlardan gelen, olağanüstü tahribatlar, olağanüstü mülk alımları verimleri. Bir Başbakanlık ve aynen de şöyle söyledi Başbakanlık yetkilisi: "Ülkenin en prestijli binasını, ülkenin en prestijli alanına yapmak istiyoruz. Siz bundan niye rahatsız oluyorsunuz" diye sordular. Biz 151 bin hektar bu ülkeye miras olarak bırakılmış, hem birinci derecede doğal sit, hem birinci derecede tarihi sit. Biraz evvel Veli Hocam doğal sitlerin kavramları ve tanımları derken, aslında tarihi arkeolojik sitlerimizin de çok iyi tanımlamalarının yapılması gerekiyor. İşte bir arkeolojik sit, Alliano'yi kaybettik, Hasankeyf'i kaybediyoruz gibi, Atatürk Orman Çiftliği Genel Müdürüm, Orman Genel Müdürlüğünün bulunduğu bölge içerisinde 47 bin metrekare, 33 bin hektar bir plan bütününde, bu kentin en önemli değerlerinden biri. Biraz evvel Tuluhan Hocam Ottawa kentinden, kent merkezindeki o büyük koyu yeşil alanları gösterdiğinde insanın yüreği çırpıyor. Atatürk Orman Çiftliği böyle bir değer.

Orman Genel Müdürlüğü bile belki de bir yer kapmış, ama bugün kültürel peyzajlar olarak Avrupa-Nostra'ya müracaat ettiğimizde, oradaki üretim ilişkilerinin, sosyal ilişkilere nasıl entegrasyonuna dönüştürüldüğünü, bir ülkenin kalkınmasının üretimden endüstriye kadar nasıl var olduğunun en küçük modeli olan bir yerde, Başbakanlık konutu için bugün yapılan tahribatı siz çok iyi görüyorsunuz. Sın başbakanımıza bu ülkenin evlatları, mühendisleri mimarları çok iyi yerler ada ve parsel geliştirirler. Beyaz saraylar da yapılır ama bunun yeri asla AOC olmayacaktır.

MUSTAFA ARTAR (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası İkinci Başkanı)- Evet, başka sorusu olan? Buyurun.

ÖZGE GÖKÇE- Küresel Çevre Fonu (GEF)

Kanunun biraz geçmişinden bahsetmek istiyorum. 2006 yılı ortalarında 87 maddelik bir taslak oluşturuldu. Geçtiğimiz yıl 12 Haziran seçimleri öncesinde kanun bu sefer 47 madde ile geldi. Oldukça değişmiş biçimde karşımıza çıktı. O dönemde "Tabiat Kanununu İzleme Girişimi" adında bir girişim kuruldu. Bu girişimde 74 adet STK temsiliyeti söz konusu ve STK'nın, grubun daha doğrusu temsilcileri, çevre komisyonunda bu çalışmalarını takip ettiler. Yeri geldi, o dönemki Komisyon Başkanı Haluk Özdalga'yla beraber oturup satır satır, madde madde konuşuldu, yazıldı, bir şeyler değiştirilmeye, düzeltilmeye, daha doğru bir yaklaşıma doğru çekilmeye çalışıldı kanun.

Ben bugün gelinen noktada kanunda evet bazı çok güzel maddeler olduğunu biliyorum. Redife Hanım da zannediyorum söylediği çok doğ-

rudur, ekolojik etki değerlendirmesi çok önemli bir konu. Geçtiğimiz dönemki kanunda da tanımlanıyordu benzer bir şekilde. Çok önemli bir aşama olduğunu kabul ediyorum. Umarım ÇED Yönetmeliğinin düştüğü duruma düşmez ve uygulamaları umulduğu kadar olumlu olur.

Benzer şekilde koridorlarla ilgili çalışma veya Veli Hocamın bahsettiği gibi alanların yönetiminde çeşitli diğer aktörlerin yetki sahibi olabilmemesine yönelik açılan kapılar, gerçekten bunlar çok önemli noktalar. Ancak ben kanun konusunda sizlerin taşıdığı umudu ve iyi hisleri maalesef paylaşamıyorum. Kanunun ben geçmişten günümüze gelişiminin giderek ve giderek daha çok korunan alanları kullanıma açmak. Korunan alanlarda koruma kullanma dengesi adı altında, korumayı zayıflatan önlemleri, uygulamaların önünü açan bir çaba olduğunu düşünüyorum.

Umarım ben yanılıyorumdur, gerçekten yanılmak çok isterim ülkem için, ama inanın ben son dönemdeki gelişmelere baktığımda, ülkenin yaşadığı çeşitli işte HES'ler, doğal sitlerin ortadan kalkmasıyla ilgili çeşitli kaygılar dikkate alındığında, ben çok da uygulamanın mevzuatta gördüğümüz şeyleri yansıtacağını zannetmiyorum ve bu beni gerçekten çok endişelendiriyor. Çalıştığımız konu tamamıyla Türkiye'nin doğasının korunması için, sivil toplum örgütlerinin projelerinin desteklenmesine yönelik bir program. Biz bunu yaparken sivil toplum örgütlerimizin karşılaştığı sorunları çok net yakından izleyebiliyoruz. Bu kanunun uzun dönemde, önümüze daha başka setler çıkarabilecek şeyler de yaşatabileceğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA ARTAR (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası İkinci Başkanı)- Biz teşekkür ediyoruz. Evet, Hocam buyurun.

Prof. Dr. VELİ ORTAÇEŞME (Akdeniz Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı)- Tabii cevap vermek değil de arkadaşımızla, sadece sivil toplumun daha güçlü katılımını bu tip süreçlere ben de desteklediğimi belirtmek istiyorum.

Şimdi bir önemli konu var, belki daha fazla soru almadan önce, ben çok önemseydiğim bir konu, Tuluhan Hocanın sunumuyla ilgili bir konu. Tabii bu şu anda konuşmakta olduğumuz kanun taslağı, biraz orman alanlarında daha çok güçlü olarak ve Tuluhan Hocanın söylediği, kentsel alanlar ve kent çevresi alanları kapsamıyor. Şimdi aslında Tuluhan Hocaya öneri olarak kanuna belki bir-iki eklemeyi bahsetti, ama şimdi yetki paylaşımına bakarsak, bu bana göre mümkün olmayabilir; çünkü bu kanunda yetkilendirilen Bakanlık Orman ve Su İşleri Bakanlığı. Hâlbuki kentsel yeşil alanlar dediğimiz zaman, orada yetki Çevre ve Şehircilik Bakanlığına geçiyor.

Bence bir sonraki paneli bu konuyla, yani Osman Beyin de destekleriyle, kentsel alandaki biyolojik çeşitliliği nasıl koruyacağız? Bu yasa onu yapmıyor, yani benim algım o şekilde. Buradaki tanımlamalara baktığım zaman, sizin sunularınızda bahsedilen, kent içinde kalan birtakım biyotopları, birtakım alanlarda kalan biyolojik zenginlikleri dikkate almayan bir yaklaşımı var. Hâlbuki gayet güzel ifade etti Tuluhan Hoca. Kentsel ölçekteki biyoçeşitliliğin korunmasında, kentsel açık yeşil alan sistemlerinin çok önemli katkısı var. Bu noktada da maalesef biz ülke olarak hep geri kaldık.

Ben hep Antalya'daki, Antalya'yla ilgili toplantılarda şunu söylüyo-

rum. Dünyada birçok geliştirilmiş kentsel açık yeşil alan sistemleri var. Antalya 1980'den sonra kentleşen bir yer olmasına rağmen, Antalya'da bile çok ciddi kentsel yeşil alan sorunları var. Demek ki yerel yöneticiler, plancılar, dünyada ne olup bittiğini araştırmadan kent planını geliştirmişler. Dolayısıyla mevcut imar mevzuatında, orada da bir çıkmaz var. İmar mevzuatı belki biyoçeşitliliği koruma yasasından daha eski, bir türlü çıkmıyor. Çıkmaya, çıkmaya, çıkmaya kaçınıcı versiyonu üzerinde kaldık. Hakikaten bu kentsel yeşil alanlara dönük olan yaklaşım, sadece kişi başına 10 metrekaare, hiçbir şey yok. O da bizim cetvel artığı diye tabir ettiğimiz planlama terminolojisinde, kıyıda köşede kalan, üzerine yapı yapmak mümkün olmayan yerlerin yeşil alan olarak da, 18. maddede bazı istisnalar oluyor, ama genel olarak bizim kavramsal olarak bildiğimiz kentsel yeşil alan sistem tasarımı konusunu öngören hiçbir şey yok mevcut imar mevzuatımızda.

Dolayısıyla eğer yeni dönemde bu konudaki yetki ilgili genel müdürlükte ise, bu konuda da belki Çevre ve Şehircilik Bakanlığının, işte mekânsal planlamaya da entegre edilmesi gerektiğini de konuştuk. Oradan sorumlu biri mi? İşte doğal sitlerden ya da biyolojik çeşitlilikten sorumlu birimi ve yani başka kesimlerin de katılımıyla bu yönlü bir arayışta da bulunmanın ben yerinde olacağını düşünüyorum. Kenti ihmal etmişiz. Aslında asıl sıkıntı, bütün ülkelerde önce ulusal biyoçeşitlilik stratejisi belirlenir, ondan sonra yasa çıkar. Benim bildiğim kadarıyla henüz Türkiye'de ulusal biyoçeşitlilik stratejisi, çıktı mı? Yeni mi?

Yani o zaman niye kentsel alandaki biyolojik zenginliklerde dikkate alınmadı ya da tanımlanmadı diye sormak gerekir. Teşekkür ederim.

MUSTAFA ARTAR (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası İkinci Başkanı)- Biz teşekkür ediyoruz. Tuluhan Hocamın bu konuda bir tespiti olacak. Buyurun Hocam.

Prof. Dr. TULUHAN YILMAZ (Çukurova Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı)- Evet, Veli Hocamın da işaret ettiği konu çok önemli, bunun üzerinde durduk, ama bir ekleme yapmak istiyorum. Burada tabii yetkiler kanununun yürütülmesiyle ilgili yetkilerin çoğu Orman ve Su İşleri Bakanlığımızda, ama Çevre ve Şehircilik Bakanlığı her ölçekteki plan yapma yetkisine sahip olduğu için korunan alanlarda.

Ben zaten o üç plan kademesinden bahsediyorum. Yani çevre düzeni planı, nazım imar planı ve uygulama imar planlarında bu konuştuğumuz konu. Aslında öncelikle imar mevzuatına eklenmesi gereken bir konu, daha sonra bu mevcut yasa çalışmasına girmesi gereken bir konu. Yani ikisinin entegre olması lazım. Ancak bu şekilde kentsel alanların biyoçeşitliliğini de kanun tasarısına ekleme, orada hareket imkânı bulma şansımız olacak.

Teşekkür ederim.

MUSTAFA ARTAR (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası İkinci Başkanı)- Tabii hepsiyle ilgili değil, hocalarım paylaştıkça aklıma geliyor ve söylemek istiyorum. Şimdi tabii ki buradaki bizim iyimser yaklaşımlarımızın sanki bir meslek şovenizmine doğru giden bir havaymış gibi algılanmasından da en fazla ben rahatsızlık duyarım diye düşünüyorum bir taraftan da. Fakat şunu da belirtmemizde yarar var. İçlerinde bizlerin de olduğu geçmişte, sanırım üzerine en fazla planlama yapılan ve Çevre ve Orman Bakanlığının en fazla para aktardığı alanlardan bir tanesidir Çukurova Deltası. Her yıl bir yeni yönetim planı yapılır, her yıl

bir plan yapılır. Avrupa Birliği projeleriyle paralar harcanır. Belki de sivil toplum kuruluşlarının da üzerinde hassasiyetle durduğu ve birçok proje geliştirdiği alanlardan da bir tanesidir, ama bu alan üzerindeki tehditler sürekli devam etmektedir. İşte termik santraller yapılır Çukurova deltasına ya da statü değişikliğine gidilir. Yumurtalık Tabiatı Koruma Alanının milli park olacağı kimsenin aklına gelmiyordu. Yani Sultan Sazlığı'nın bile belki o projeler yapılırken, o yöne doğru evrileceği insanların aklına gelebilirdi, ama Yumurtalık Tabiatı Koruma Alanının bir gün milli park olacağı kimsenin gerçekten, o bölgede yaşayan ve o bölgede çalışan akademisyenlerin de aklına gelmiyordu, oldu.

Tabii ki bu yeni yasa konusunda hiç mi endişemiz yok? Endişelerimiz aslında var.

OSMAN ÖZTÜRK (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü- Genel Müdür Yardımcısı)- Yalnız Hocam orada bir müsaade edin de düzeltme yapın. Şimdi arkadaşlar, belki arkadakiler duyamıyordur, ama Orman Su İşleri Bakanlığında arkadaşlar olsa, bunlar elbette ki onlara söz hakkı verecekti. Ben de onlar adına Orman Su İşleri Bakanlığında geçmişte, Çevre Orman Bakanlığında çalıştığım için söylüyorum. Yani orada halkın kadimden beri kullandıkları var. Oysa tabiatı koruma alanı kanunda tanımlanmış şekliyle, bilimsel çalışmaların ve izlemenin dışında hiçbir faaliyetin yapılamayacağı alanlardır.

Siz oradaki insanların balıkçılık faaliyetini engelleyemediğiniz sürece, statüsünü o şekilde bırakmış olmanızın çok fazla anlamı olmuyor. Yani bir statüyü vermiş olmak, o alanı korumak anlamına gelmiyor. Bugün doğal sitler için de belki aynı şey geçerli. Birçok korunan statüdeki alanlar için de geçerli. Yani biz önce halkı da buna inandırmamız lazım. Yani mesela Küre Dağları Milli Parkı ki, orada proje koordinatörlüğü de yaptım ben. Sınırları Türkiye'de ilk defa halkla birlikte, sivil toplum örgütleriyle birlikte belirlenmiş bir alanımız. Yani halkla, halka rağmen veya sivil toplum örgütlerine rağmen bir şey yapmaya çalışıyorsak, bundan netice alamayız; yani oradaki mantık Hocam o. Yani bunu da belki belirtme ihtiyacı hissettim.

Bazı şeyleri hani yargısız infaz gibi yapmamak lazım, yani sormak lazım diye özür dileyerek söylüyorum Hocam. Teşekkür ederim.

MUSTAFA ARTAR (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası İkinci Başkanı)- Böyle yapmadığımı düşünüyorum, içinde de yer aldığım projelerde de bunu gördüğümüz için söylemek istiyorum. Yani Bakanlığın 99-2004 yılları arasında Çukurova deltasında, kendisinin de içinde olduğu ve binlerce Euro para da harcayarak yaptığı Çukurova deltası biyosfer rezervi çalışması rafa kaldırılıp, raflarda kalmıştı. Yine benim de sunuşumda söylediğim, uzun devreli gelişme planlarının birçoğunun da, daha inceleme-değerlendirmesi bitmeden aslında süreçlerinin tamamlandığı. Hiçbir tanesinin de izleme sürecine geçemediği konusunda sizler de bizlere hak vereceksinizdir, öyle ümit ediyorum.

Biz ülkenin doğal kaynaklarının tabii ki boşa gitmemesi üzerine birtakım projeler geliştirirken, ekonomik kaynaklarının da boşa gitmemesi üzerine ve insan kaynaklarının, özellikle son 10 yıldır, son 20 yıldır Çukurova deltasında korumacılık üzerine üretilmiş projelere baktığımız zaman, bunların artık gerçekten ve alanın kendi içerisindeki bozulmanın evrimine baktığımız zaman da bu bizi endişelendiriyor. Bu yeni yasa değişse de, bu yasanın yeni yönetmelikleri açıklansa da, bu endişeler tabii ki devam edecek.

Başka konularda var tabii ki, tasarı gündeme geldiği andan itibaren

bu yeniden değerlendirme konusunun peyzaj mimarlarını ve Peyzaj Mimarları Odasını, akademisyenlerini endişelendirmediğini sanırım hiç kimse söyleyemez. Tabii ki sit alanlarıyla ilgili tespitlerini Veli Hocam gerçekten çok iyi ifade etti, ama bugün milli parklarımızın bizim sınırlarının yeniden ciddi anlamda yeniden, özellikle kadastral verilerin tamamen netleştirilmiş biçimde, onun ardından yeniden düşünülmesi gereğine bizler de inanıyoruz. Fakat bu gereklilikler, bunların hemen kenarlarına, hemen yanı başlarına farklı yatırımların, farklı amaçların yaklaşmasını da beraberinde getirmemeli. Böyle de endişelerimizi ifade ettik. Çok teşekkür ediyoruz efendim, çok sağ olun.

Evet, başka soru ve katkı salondan? O zaman son değerlendirmelerini alalım hocalarımızın.

Prof. Dr. TULUHAN YILMAZ (Çukurova Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı)- Ben tabii genel kapsam üzerinde değil de, aslında epeyce konuştuk bunu, belki daha da fazla konuşabiliriz, ama çok sözü geçtiği için bir anekdottan söz etmek istiyorum. Çukurova deltalarından Mustafa Bey bahsetti. Bu saha biliyorsunuz Adana ilinin kıyı alanıdır ve Seyhan-Ceyhan deltalarının biriktirdiği alüvyonlardan oluşmuş ve hem ekonomik ve ekolojik değeri çok yüksek 5 büyük lagün, yani kıyı gölünü de içerir. Ekonomik değeri nereden gelir? Burada önemli su ürünleri üretimi yapılır.

Bir yandan da kumul alanlar uzun yıllar boyunca tarımda kullanıldı, hâlâ da kullanılıyor. Şimdi burada şu saptamayı yapmak lazım: Bazen karşılıklı, yani karşılıklı derken taraflar olarak, kamu otoritesi, sivil toplum, meslek örgütleri olarak farklı noktalara ağırlık veriyoruz. Mesela deriz ki, tasarının içerisinde de var, biz de bunu söyleriz, odamız da söyler, sivil toplum örgütleri de; toplumun ya da yerel toplumun daha doğrusu, yerel halkın katılımı. Bu gerçekten çok pozitif bir yaklaşım, dünyada da geçerliliğini koruyan bir yaklaşım, ama bakın size şunu söyleyeyim: Seyhan deltası örneğinde, yerel toplumun kıyı alanı yönetimine katılımı o alanın tamamen bütün ekolojik değerlerini yok etmiştir, bunu da size söyleyeyim. Şu anda biz en son benim de dâhil olduğum, Bakanlığımızın yapmış olduğu bir sulak alan yönetim planı oldu, geçtiğimiz yıl, 2011 yılı içerisinde tamamlandı bu çalışma. Bizlerin de katkılarıyla bitti. Oldukça mutluyduk raporu bitirdiğimizde, ama hâlihazırda Bakanlığımızda onay için beklemektedir.

Niye beklemektedir biliyor musunuz? Yerel halkın şiddetli katılımı yüzünden. O nedenle yerel halkın da her zaman için korumacı olacağını düşünmeyin. Çünkü bu suçlayıcı bir ifade değil, ama toplumların, yani sosyolojik birimlerin-yapıların doğasından kaynaklanıyor. Çünkü oradaki kırsal toplum, o kaynağı sonuna kadar kullanmak istiyor. Burada karpuz yetiştirirler, yerbıstığı yetiştirirler vesaire. Muazzam bir kumul tahribatı oldu. Yani Avrupa kıtası ölçeğinde en önemli kıyı kumulları şu anda hemen hemen elimizden gitmiş durumda. Bu nedir? İşte bu yerel toplumun gücü. Yönetim planını yaptık, ilgili kuruluş Ankara'ya gönderdik, Bakanlık imza edecekti, Ulusal Sulak Alan Komisyonu'nun gündemine alındı, ama bunu söylemekte hiç sakınca görmüyorum. Yerel milletvekillerimizin desteğiyle gündemden çıkarıldı ve bir yılı şu anda dolduruyor, bir yıldır hâlâ Ulusal Sulak Alan Komisyonu'nun gündemine gelecek.

O nedenle ben, gerek yasa tasarılarında, gerekse yazdığımız çizdiğimiz veya söylemelerimizde şunun altını çizmek istiyorum özellikle. Her türlü klişe görüş her zaman ve her alan için geçerli olmuyor değerli arkadaşlar. Teşekkür ederim.

MUSTAFA ARTAR (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası İkinci Başkanı)- Teşekkür ediyoruz. Veli Hocam?

Prof. Dr. VELİ ORTAÇEŞME (Akdeniz Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı)- O zaman son sözlerimi ifade edeyim, epey zaman da ilerledi. Aslında tabii memnuniyetimiz var taslakla ilgili. Çünkü bugüne kadar yerel mevzuatta olmayan yeni şeyler var, olumlu şeyler var. Eleştirilerimizi de tabii ki söyledik yasa taslağıyla ilgili olarak.

Ben tabii özellikle ekolojik etki değerlendirmesinin net olarak peyzaj düzeyinde yapılması gerektiğini ısrarla savunuyorum. Ekologlar da bunu bilirler, peyzaj düzeyi bu tip çalışmalar için bence en uygun düzeydir diye düşünüyorum. Bir de tabii şimdi Atatürk Orman Çiftliği konusu hep konuşuldu, tabii ben de Ankara dışındayım, dışarıdan takip ediyorum konuyu, ama bu alanlar işte Tuluhan Hocam da tanımladı, peyzaj karakter analizi sürecinde, peyzaj karakter alanı olarak tanımlanır. Peyzaj karakter tipleri vardır, peyzaj karakter alanları vardır. Peyzaj karakter alanları, tabii kültürel miras anlamında da güçlü alanlar. Dolayısıyla da olduğu gibi korunması gereken alanlardır. Tabii hep beraber toplumun tüm kesimlerinin buna sahip çıkması lazım. Bir simgedir o, üstelik Atatürk Orman Çiftliği başkentte Atatürk'ün adını taşıyan, Redife Hanım gayet güzel ifade etti, başka yer mi yok Başbakanlık ya da her neyse, başka devlet büyükleri için yer yapacak? Dolayısıyla Atatürk Orman Çiftliği konusu hakikaten hiç başka bir kullanıma dönüştürülmesi bile söz konusu olmaması gereklidir diye düşünüyorum.

Bu kentsel yeşil alanlar konusu çok önemli. Osman Bey sağ olsun, her yerel yönetici de gelip burada dinlemiyor yani, eleştirilere cevap vermiyor. Büyük bir cesaretle geliyor, diğer toplantılarda da geliyor, çok önemli. Onun yeni dönemde Çevre ve Şehircilik Bakanlığına geçmiş olması, ümit ediyorum ki bizi hem biyolojik çeşitlilik bağlamında, hem peyzajların mekânsal planlamaya katılması bağlamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla daha bundan sonra güçlü bir ilişkiye geçmemize, hem disiplinler olarak vesile olur diye de düşünüyoruz, bunu önemsiyoruz. Hakikaten peyzaj mimarlığı mesleği Türkiye'de çok iyi anlaşılabilmiş olabilir arkadaşlar. Burada tabii ki bizim için bu nettir. Dünyada yaptığı işler de bellidir, ama her ülkede mesleki haklar konusu zaman alabilmektedir. Türkiye'deki algısı Redife Hanımın ya da Mustafa Beyin de söylediği gibi daha çok tasarım odaklı çalışan bir meslek düzeyindedir, ama peyzaj mimarlığı mesleği aslında hem planlama, hem tasarım ölçeklerinde çalışan bir meslektir. Eylem alanları da planlama, tasarım, onarım, yönetim bunlardır.

İnanıyorum ki, mezunlarımız, meslektaşlarımız piyasada bu tip kollarında daha fazla görev aldıkça, ülke kaynaklarının daha iyi korunması yönünde de daha etkin önlemler alınacak. Bunu ben yaşadım, yani Antalya Koruma Kurulunda kurul üyesi olarak değil, ama peyzaj mimarları da artık görev almaya başladı. Çok daha iyi geliyor raporlar, değerlendirmeler. Amacımız da o zaten. Bu fırsatlar verildikçe, mesleki haklar ve yetkiler oldukça ben inanıyorum ki bu bağlamda da hem biyolojik çeşitliliği, hem doğayı daha etkin koruruz diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

REDİFE KOLÇAK (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Genel Sekreteri)- Ben sadece değerli katılımcımıza bir ortak endişemiz olduğunu söylemek istiyorum. Birbirimizi çok iyi biliyoruz. Bu ülkenin gerçekten yurtsever insanlarıdır. Bu kanuna ilişkin imar planlarıyla entegrasyonunda tabii ki endişelerimiz vardır, ama sadece şunu sorarız. Aynı niyetinize de katılırız, dileriz ÇED'deki süreç yaşanmaz. Peyzaj mi-

marlarının koordinasyonunda bizim başka bildiğimiz bir öğretimiz yoktur. Bize çok değerli hocalarımız, bu ülkenin varlık değerlerinin korunmasından başka bir ilke, esas ve analiz öğretmezler gerçekten. Ekolojik etki değerlendirme olduğunda yatırımcılar ne yapacaklar diye böyle müstezhi bir tebessümle bitirmek istiyorum konuşmamı.

Ekolojik etki değerlemeye güveniyorum. Belki de bugünkü panelimizin en önemli sebeplerinden biri, gerçekten bu anlamda kamuoyu bilgilendirmesiydi. Biz bu EED'ye güveniyoruz.

MUSTAFA ARTAR (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası İkinci Başkanı)- Çok teşekkür ediyoruz. Türk Mühendis Mimar Odalarına bağlı odaların yaptığı bütün aktivitelerin sonlarında sonuç bildireceği yayınlanır. Biz de bu çalışmanın tamamının deşifresini, bugün buraya katılan ve bize iletişim bilgilerini veren herkese ulaştıracamız.

Tabii ki buradan kendimize de bazı ödevler biçtik, biçiyoruz. Yani daha aslında Redife Hanımın konuşmasını parantez içerisinde tutarsak, iki konuşmacımızın da konuşmasıyla söyleyecek öyle çok şeyimiz olduğunu bir taraftan da hatırladık. Daha sıklıkla, biz kendi içimizde peyzaj mimarları olarak bir araya geliyoruz, ama bunları yaygınlaştırma ve bunları kamuoyuyla da paylaşma noktasında bazen sıkıntılarımız da olabiliyor. Ben o anlamda bütün katılımcılara çok teşekkür etmek istiyorum.

Tabii girişte de dağıtmıştık, odamızın web sayfasında da var. Aslında odamızın 2011 yılında yayınlamış olduğu Tabiat ve Biyoçeşitlilik Yasa Taslağıyla ilgili bir görüşü de var. Bu görüş aslında baktığınız zaman, okuduğunuz zaman bugün anlattıklarımız kadar iyimser bir görüş de değil. Bunu da onun içerisinde görebileceksiniz. Tedirgin olarak bakıyoruz, ama bir taraftan da diyalog ile çözülebileceği ve çözmemiz gerektiği yönünde de kararlı adımlarla farklı farklı etkinliklerle bu konuyu yeniden gündeme getireceğimizi, ben yönetim kurulu adına buradan söyleyebilirim.

Tabii ki bizim üst örgütümüz Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği ve orada da burada yönetim kurulu üyemiz Ayşegül Oruçkaptan var. Orada da bu konudaki endişelerimiz, diğer meslek gruplarıyla ve farklı mesleklerle ve kamuoyuyla da sürekli paylaşılıyor, TMMOB'un da bu konuda bir görüşü vardır, onu da web sayfasından daha önce kamuoyuyla paylaşmıştı. Yani bunun bir talan yasasına doğru gidişi görüşü, aslında Türk Mühendis Mimar Odaları Birliğinin görüşüdür, bizim üst örgütümüzün görüşüdür ve bizim görüşlerimiz de bu paralelliktedir. Bunu son olarak söylemek istiyorum, ama Veli Hocamın belirttiği, içine girmedikçe de, dışarıdan izledikçe de çok da fazla sonuç da alamayacağımız, farklı farklı yasa ve uygulamalar gündeme gelmektedir. Yönetmelikler aşamasında Peyzaj Mimarları Odası diğer meslek gruplarıyla da birlikte bu çalışmalarda da katkı sunacaktır diye düşünüyorum.

Ben katılımlarınızdan dolayı bütün katılımcılara çok teşekkür ediyorum. Başta panelist hocalarımıza, uzak yollardan geldiler, bizleri yalnız bırakmadılar, çok teşekkür ediyorum. Her zaman olduğu gibi yalnız bırakmadılar. Biz günün anısına onlara hem teşekkür, hem de küçük bir hatırlamaları için hediyemiz var. Ben hediyelerini vermek üzere Genel Başkanımız Ozan Yılmaz'ı kürsüye davet ediyorum.

EKLER

mimarizm
MİMARLIK VE TASARIM
YAYIN PLATFORMU

Teknoloji alışabı yeniden yaratı.

MİMARİZM : AJANDA

AKADEMİK • SAĞLIK • TASARIM • DENEY

"Biyolojik Çeşitlilik ve Tabiatın Korunmasında Peyzaj Boyutu"

Haberler : mimarizm.com

Başlangıç Tarihi : 28.06.2012 13:00
Yer : Ankara Barosu Eğitim Merkezi, Kızılay, Ankara
Organizasyon : TMMOB Peyzaj Mimarları Odası ve Ankara Barosu İlgililerinde

AJANDA : SON 3 GÜN

Anasayfa Haberler Ürün Haberleri Etkinlikler Yarışmalar

ETKİNLİKLER TOPLANTILAR

"Biyolojik Çeşitlilik ve Tabiatın Korunmasında Peyzaj Boyutu"

Tabiat ve Biyolojik Çeşitlilik Koruma Kanunu, Türkiye genelinde peyzaj alanlarının değişim ve dönüşüm süreçlerini de belirleyecek. Bu anlamda kurumun düzenlediği ve yasaların uygulanma alanlarını üzerine panelistlerin görüşlerini kamuoyu ile paylaşılacak. Ankara Peyzaj Mimarları Odası ve Ankara Barosu Başkanlığı ortaklaşa bir panel düzenliyor.

BÖLÜM SPONSORU : btmm 2012

YAPİ-COM-TR

TÜM ETKİNLİKLER

TOPLANTILAR

HAFTANIN

PMO'dan Biyolojik Çeşitlilik paneli

Panel Yöneticiliğini Bartın Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Öğretim Üyesi ve Peyzaj Mimarları Odası 2. Başkanı Yrd.Doç.Dr. Mustafa Arta'nın yapacağı TMMOB Peyzaj Mimarları Odası ve Ankara Barosu tarafından düzenlenen "BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK VE TABİATIN KORUNMASINDA PEYZAJ BOYUTU" konulu panel 28 Haziran 2012'de Ankara'da gerçekleştirilecek.

19 Haziran 2012 Salı 18:50 [Bağlan](#) [Gönder](#) [Tweetle](#) [Yorum](#)

Panel

Biyolojik Çeşitlilik ve Tabiatın Korunmasında Peyzaj Boyutu

TMMOB'de 5 Haziran 2012 tarihinde Genel Kurulda onaylanarak yasalanan Tabiat ve Biyolojik Çeşitlilik Koruma Kanunu ile, ülkemiz peyzaj alanlarının değişim ve dönüşüm süreçlerini de belirleyecek olan Yasa, Odamız ve Ankara Barosu Başkanlığı ile ortaklaşa düzenlenen Panel ile değerlendirilecek ve yasaların uygulanma alanlarını üzerine panelistlerin görüşleri kamuoyu ile paylaşılacak.

PROGRAM:
12.00 Açılış

bartın.info
İNTERNET HİSBER PORTALI
Sizlerle Öyül

Peayjist.com Karşınıza Peyzaj Mimarları

Peyzaj Mimarlığı ve Kentsel Tasarım Portalı

"Biyolojik Çeşitlilik ve Tabiatın Korunmasında Peyzaj Boyutu" Paneli

KATILIMCILAR

Andemir
Bilgi Akça
Deniz
Ekinler
Genel
Haberler
Peyzaj Mimarları Odası
Peyzaj Kurumu
Peyzajlar
Sözcük
Yarışmalar

PROGRAM

13.00 - 13.15 - Nefis PEYİDOĞU, Ankara Barosu Başkanlığı
13.15 - 13.30 - Osman YILMAZ, TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Genel Başkanı
13.30 - 13.45 - Yrd.Doç.Dr. Mustafa ARTA, 2. Başkan ve Panel Yöneticisi
Çeyhan Başak
13.45 - 14.15 - Prof.Dr. K. Talih YELBAZ, Çukurova Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Başkanı
14.15 - 14.45 - Mustafa Jalel, Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Başkanı
14.45 - 15.00 - Panelin Sonu

KATILIMCI
* Peyzaj Çeşitliliği Etkinliği Etkinliği

NOTLAR

NOTLAR